

NOTA BODEMBEHEER REGIO MARN

DEELNEMENDE GEMEENTEN:

- GEMEENTE BEUNINGEN
- GEMEENTE DRUTEN
- GEMEENTE GROESBEEK
- GEMEENTE HEUMEN
- GEMEENTE MILLINGEN AAN DEN RIJN
- GEMEENTE UBBERGEN
- GEMEENTE WEST MAAS EN WAAL
- GEMEENTE WIJCHEN

Inhoud

Voorwoord	4
1 Een nieuw bodembeleid	6
1.1 aanleiding	6
1.2 Doel	7
1.3 reikwijdte	7
1.4 verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid	8
1.5 leeswijzer	9
2 Wet- en regelgeving	10
2.1 inleiding	10
2.2 bodemkwaliteit en grondverzet	11
2.2.1 besluit en regeling bodemkwaliteit	11
2.2.2 bevoegd gezag besluit bodemkwaliteit	14
2.2.3 provinciale milieuverordening	14
2.2.4 transport verontreinigde grond	15
2.2.5 overige wetgeving bij grondverzet	15
2.3 bodemkwaliteit in ruimtelijke wetgeving	16
2.3.1 wet ruimtelijke ordening	16
2.3.2 woningwet	16
2.4 Bodemkwaliteit en saneren	18
2.4.1 wet bodembescherming	18
2.4.2 besluit uniforme saneringen (BUS)	19
2.4.3 afstemming wet bodembescherming en besluit bodemkwaliteit	19
2.4.4 bevoegd gezag saneringen in de MARN-regio	19
3 Bodemkwaliteit in de MARN-regio	21
3.1 inleiding	21
3.1.1 bodemkwaliteitskaarten	21
3.1.2 Onverdachte en verdachte gebieden	21
3.1.3 Quick scan vooronderzoek	22
3.2 bodemkwaliteit MARN-regio	23
3.3 bodemfunctieklassenkaart	23
3.4 kansen en bedreigingen	24
3.5 V isie op chemische bodemkwaliteit in MARN-regio	24
4 Grondverzet in de MARN-regio	27
4.1 Generieke regels in gebiedspecifiek beleid	27
4.2 Grondverzet in onverdachte gebieden	27
4.2.1 Bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel	27
4.2.2 bewijsmiddel toepassingslocatie bij niet-onverdachte locaties	28
4.2.3 Omgaan met asbest en bodemvreemd materiaal	28
4.3 Grondverzet in verdachte gebieden	29
4.3.1 Historisch vooronderzoek	29

4.3.2	Partijkeuring is bewijsmiddel	30
4.3.3	bewijsmiddel toepassingslocatie	30
4.3.4	Omgaan met Asbest en bodemvreemd materiaal	30
4.4	stroomschema grondverzet in de MARN-regio	30
4.5	bijzondere grondverzetthema's	33
4.5.1	Grondverzet en wegen en wegbermen	33
4.5.2	grondverzet in een Grootschalige bodemtoepassing	34
4.5.3	grondverzet als een bodemonderzoek is uitgevoerd	34
4.5.4	Gebiedseigen bodemkwaliteit	34
4.5.5	tijdelijke uitname van grond	34
4.5.6	grondverzet van kleine partijen	35
4.5.7	provinciaal aangewezen beschermingsgebieden	35
4.6	Procedures	36
4.6.1	Melden grond- en baggerverzet	36
4.6.2	toezicht en handhaving	39
5	Bouwen en bestemmen in de MARN-regio	43
5.1	Bodem in bestemmingsplannen	43
5.1.1	Inleiding	43
5.1.2	stappenplan bodemtoets bestemmen	43
5.1.3	Procedurele vereisten	46
5.2	bodem bij (ver)bouwen	46
5.2.1	Inleiding	46
5.2.2	stappenplan bodemtoets bouwen	46
6	Saneren in de MARN-regio	51
6.1	Inleiding	51
6.2	Saneren onder gemeentelijk beheer	51
6.2.1	nieuwe gevallen van bodemverontreiniging	51
6.2.2	Gevalen van niet-ernstige bodemverontreiniging	53
6.2.3	binnen inrichting met milieuvergunning	54
1	Quickscan Vooronderzoek Regio MARN	57
2	Begrippen en gebruikte afkortingen	61

Voorwoord

Voor u ligt de Nota bodembeheer van de MARN-regio.

In deze Nota bodembeheer geven de gemeenten uit de MARN- regio weer hoe ze zaken aanpakken die te maken hebben met het gebruik van de bodem om op te wonen, te werken en te recreëren. Ruimte is een kostbaar goed en de gemeenten streven er daarom naar om op een duurzame en efficiënte wijze gebruik te maken van de beschikbare bodem als ‘drager’ van de ruimte.

Voor een efficiënt gebruik van de bodem is het nodig om de beschikbare informatie over de bodem in de regio goed in kaart te brengen. Met deze informatie kan namelijk worden voorkomen dat we dure technische maatregelen moeten nemen om minder geschikte gronden voor bijvoorbeeld landbouw, wonen of industrie, beter geschikt te maken. Door bodemeigenschappen en bodemgebruik (wonen, natuur, landbouw, industrie etc.) op elkaar af te stemmen zal in veel gevallen een kostenbesparing worden gerealiseerd. De afstemming van bodemeigenschappen en bodemgebruik leidt tot duurzaam bodembeheer binnen de MARN-regio.

De gemeenten hebben een belangrijke taak bij het beheren en beschermen van de bodem en het voorkomen van risico's als gevolg van bodemverontreiniging.

In de nota wordt ingegaan op de verankering van het thema bodem in bestaande wet- en regelgeving en het beleid ten aanzien van het (opnieuw) toepassen van grond en baggerspecie als bodem.

HOOFDSTUK

1

Een nieuw bodembeleid

1.1

AANLEIDING***Besluit bodemkwaliteit (Bbk)***

Op 1 juli 2008 is nieuwe wettelijke regelgeving over hergebruik van bouwstoffen, grond en baggerspecie op landbodem van kracht geworden binnen het reeds in werking zijnde Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Daarmee is er een nieuw landelijk beleidskader voor het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem of in het oppervlaktewater. Het Besluit bodemkwaliteit biedt de mogelijkheid om aan te sluiten bij de landelijke normen voor bodemkwaliteit (generiek beleid) òf te kiezen voor lokale of regionale normen voor de toepassing van grond en baggerspecie en (gebiedspecifiek beleid). Als gekozen wordt voor gebiedspecifiek beleid dan moet dit neergelegd worden in een bestuurlijk vast te stellen Nota bodembeheer.

Bodemvisie MARN 2010

In 2010 heeft een aantal gemeenten uit de MARN-regio in een bodemvisie hun visie neergelegd op het beschermen van de kwaliteit van hun bodem. Leidend bij het opstellen van deze bodemvisie was het principe PPP (people, planet, profit). Dat houdt in dat gestreefd wordt naar een duurzaam bodembeleid waarbij ook voldoende ruimte overblijft voor het verrichten van allerlei ruimtelijke ingrepen (woningbouw, aanleg wegen, realisatie van bedrijventerreinen etc.). Deze Bodemvisie is in 2009/2010 door de betreffende gemeenten bestuurlijk vastgesteld.

In de bodemvisie MARN zijn ten aanzien van de chemische bodemkwaliteit de volgende ambities geformuleerd:

1. *Diffuse chemische bodemkwaliteit en grondverzet*

De regio MARN wil duurzaam omgaan met de bodemkwaliteit en een verantwoord grondverzet op regionaal niveau vormgeven. Hiermee beoogt de regio MARN de huidige bodemkwaliteiten te handhaven (stand still beginsel), ruimtelijke ontwikkelingen beter af te stemmen op de chemische bodemkwaliteiten en het grondverzet op regionaal niveau te optimaliseren.

2. *Lokale bodemverontreiniging*

De regio MARN wil de kwaliteit van de leefomgeving van de regio behouden en verbeteren door het faciliteren en stimuleren van de aanpak van bodemverontreiniging.

Met deze Nota bodembeheer is invulling gegeven aan de uitvoering van de bovengenoemde thema's uit de Bodemvisie MARN uit 2010.

Deregulering en vermindering van administratieve lasten

De huidige economische situatie in Nederland, de invloed die dit heeft op de financiële situatie van de deelnemende gemeenten en de maatschappelijke opgave om het aantal overheidsregels (deregulering) en de administratieve lasten voor de burgers en bedrijfsleven te verminderen, dwingt gemeenten om scherpe keuzes te maken. Deze keuzes hebben ook hun weerslag op het regionale beleidskader voor de bescherming van de chemische bodemkwaliteit in de regio MARN en de gemeentelijke bodemtaken die daarmee samenhangen. Ook is er een sterke maatschappelijke roep om regionaal zoveel mogelijk vanuit dezelfde regels te werken.

1.2**DOEL**

Vanuit de wettelijke verplichtingen uit het Besluit bodemkwaliteit en de (speerpunten uit de) regionale bodemvisie MARN kent deze nota bodembeheer de volgende doelen:

1. Het bieden van een regionaal beleidskader waarin de voorwaarden zijn opgenomen waaronder grond en baggerspecie op of in de landbodem binnen de regio mag worden toegepast.
2. Op basis van de wet- en regelgeving heeft de gemeente taken op het gebied van het stellen van regels voor bouwen op verontreinigde locaties en voor melding en sanering van alle gevallen van bodemverontreiniging die onder het bevoegd gezag van de gemeente vallen. Deze nota biedt hiervoor een regionaal beleidskader.

In deze Nota bodembeheer is de balans gezocht tussen de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu en ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen. Deze balans noemen we duurzaam bodembeheer.

Door binnen deze nota de focus te leggen op de bodemkwaliteit op die locaties en gebieden binnen de MARN-regio waar de risico's het grootst zijn, kan invulling gegeven worden aan deregulering en vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijfsleven, en aan het prioriteren binnen de gemeentelijke bodemtaken.

1.3**REIKWIJDTE**

Deze nota bodembeheer heeft betrekking op bouwactiviteiten en grondverzet op of in de landbodem van de deelnemende gemeenten binnen de regio van Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN), inclusief de drogere oevergebieden die zijn aangewezen in het Waterbesluit.

Beheergebied

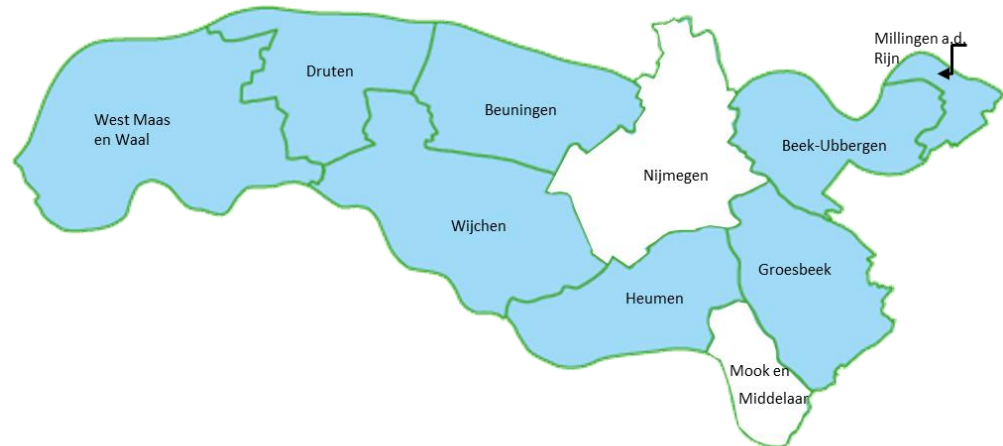
De Nota bodembeheer MARN is opgesteld voor het grondgebied van 8 van de 10 MARN-gemeenten, te weten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen. Voor het vervolg in deze Nota bodembeheer worden deze gemeenten aangeduid met 'de deelnemende gemeenten'.

In het onderstaande kaartje zijn deze gemeenten in het blauw aangegeven.

Afbeelding 1.1

deelnemende gemeenten
Nota bodembeheer MARN

Geldigheid

Voor de geldigheid van de Nota bodembeheer en de bijbehorende bodemkwaliteitskaarten en de bodemfunctieklassenkaarten wordt aangesloten bij de wettelijk termijnen uit het Besluit bodemkwaliteit .

Na het van kracht worden van deze Nota bodembeheer en de bijbehorende bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaart komen de eerder vastgestelde bodembeheerplannen en bodemkwaliteitskaarten te vervallen.

1.4

VERANTWOORDELIJKHEID EN AANSPRAKELIJKHEID

Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor naleving van de regels behorende bij het doen van activiteiten in, op en met grond en bagger, ligt bij degene die deze activiteiten uitvoert. Deze verantwoordelijkheid ligt verankerd in de wettelijke zorgplicht:

- Algemene zorgplicht in het kader van de Wet milieubeheer (artikel 1.1.a): achterwege laten van handelingen, die nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken.
- Zorgplicht uit de Wet bodembescherming (artikel 13): een ieder die handelingen verricht, die kunnen leiden tot bodemverontreiniging, is verplicht preventieve en zo nodig herstellende maatregelen te treffen.
- Zorgplicht voor handelingen inzake afvalstoffen. Met afvalstoffen wordt bedoeld op bijlage 1 van EU-richtlijn afvalstoffen van 1975. In de Wet milieubeheer wordt hierop ingegaan in de artikelen 10.1 en 10.2. Bij bodemsanering gaat het dan om verontreinigd puin, sintels, teerresten et cetera.

Aansprakelijkheid

De bodemkwaliteitskaart, bodemfunctieklassenkaart en deze Nota bodembeheer zijn met grote zorgvuldigheid opgesteld. De bodemkwaliteitskaart biedt geen harde garanties voor de kwaliteit van een partij grond. De kaart doet alleen een uitspraak over welke gemiddelde kwaliteit verwacht mag worden in bepaalde gebieden in de MARN-regio. De kwaliteit van

een individuele partij grond kan daar van afwijken. De eindverantwoordelijkheid voor de toepassing van grond en/of baggerspecie blijft bij degene die de grond toepast. De deelnemende gemeenten, Royal Haskoning of CSO (de opstellers van de bodemkwaliteitskaarten) of ARCADIS Nederland BV kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade die voortkomt uit een partijkwaliteit die afwijkt van wat de bodemkwaliteitskaart aangeeft.

1.5

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een korte uiteenzetting gegeven van de wet- en regelgeving die er landelijk is rond grondverzet en het bouwen op of in de bodem. De bodemkwaliteit in de MARN-regio en de visie op de bodem gebaseerd op deze bodemkwaliteit komen in hoofdstuk 3 aan de orde. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het beleid en op de afspraken rond grondverzet in de MARN-regio, waarna in hoofdstuk 5 het beleidskader wordt gegeven voor de bodemaspecten bij bestemmen en bouwen in de MARN-regio. In hoofdstuk 6 tenslotte staat het saneren van de bodem centraal en in het bijzonder de bodemsaneringen die onder het bevoegd gezag van de gemeente plaatsvinden.

HOOFDSTUK

2 Wet- en regelgeving

2.1

INLEIDING

De bodem in Nederland is niet overal schoon. Enerzijds is er een groot aantal lokale verontreinigingen van de bodem op bijvoorbeeld (oude) bedrijfsterreinen (o.a. chemische wasserijen, galvanobedrijven, gasfabrieken) of bij ondergrondse olietanks. Anderzijds is sprake van diffuse, met name lichte verontreiniging door het eeuwenlang gebruik van de bodem door de mens zonder dat aan duidelijke lokale (bedrijfsmatige) bronnen is toe te schrijven. Verder zijn er ook stoffen die van nature in bepaalde gebieden een (iets) hogere achtergrondwaarde hebben dan in de rest van Nederland. Deze discrepantie is het gevolg van andere geologische opbouw van de bodem, andere bodemchemie, grondsoort e.d.

Bodemkwaliteit staat stevig op de agenda bij ruimtelijke ontwikkelingsprocessen. De aanwezigheid van bodemverontreiniging kan er namelijk toe leiden dat bestemmingen pas kunnen worden gerealiseerd na het treffen van (sanerings)maatregelen. Van belang is dat de kwaliteit van de bodem geschikt is of gemaakt wordt voor de functie die aan de bodem is toegekend. De bodem mag geen onacceptabele risico's voor de gezondheid van de bewoners en het milieu met zich meebrengen.

Echter, ook als er geen saneringsmaatregelen getroffen hoeven te worden is de bodemkwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen van belang. Vindt grondverzet plaats, dan is het eveneens van belang om te weten wat de bodemkwaliteit van de grond is. Dit betekent dat naast het (functiegericht) saneren van de lokale verontreinigingen het duurzaam beheren van de diffuus verontreinigde bodem belangrijk is.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de wettelijke kaders die uit het oogpunt van bodemkwaliteit van belang zijn bij grondverzet, bij bouwen en bestemmen en bij het saneren van de bodem, evenals de overige relevante wet- en regelgeving die een rol speelt bij bodemgerelateerde activiteiten.

Voor de Nota bodembeheer is uitgegaan van de wet- en regelgeving zoals deze van kracht was bij het opstellen van deze Nota bodembeheer. Als aspecten uit de Nota bodembeheer door wijziging van de wet- en regelgeving in tegenspraak zijn met deze nieuwe wet- en regelgeving, dan prevaleert deze nieuwe wet- en regelgeving boven het gestelde in deze Nota bodembeheer.

2.2 BODEMKWALITEIT EN GRONDVERZET

2.2.1 BESLUIT EN REGELING BODEMKWALITEIT

Voor het in werking treden van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) was de regelgeving voor het toepassen van grond en baggerspecie en bouwstoffen versnipperd in diverse wet- en regelgevingen. Deze waren complex, onoverzichtelijk en in de praktijk moeilijk handhaafbaar. Daarom zijn de regels herzien en is één eenduidig kader gemaakt: het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit heeft betrekking op de kwaliteit van de uitvoering (Kwalibo) en het toepassen van grond en baggerspecie en bouwstoffen.

Op 1 januari 2008 is naast het Bbk ook de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) in werking getreden. De Regeling geeft een technische invulling aan de hoofdregels van het Besluit en uitleg over de uitvoering. In de Rbk staan onder andere de normen, de wijze waarop de kwaliteit van grond, baggerspecie en bouwstoffen dient te worden bepaald en de wijze waarop aan de normen wordt getoetst. Het Bbk en de Rbk vullen elkaar aan en zijn niet los van elkaar te gebruiken

Binnen het Besluit bodemkwaliteit kunnen gemeenten en waterschappen voor het toepassen van grond en baggerspecie aansluiten bij het landelijke generieke beleid zoals dat in het Bbk is opgenomen. Ook bestaat de mogelijkheid om op gebiedsniveau maatwerkbeleid te formuleren in de vorm van gebiedspecifiek beleid. Gemeenten en waterschappen kunnen voor hun beheergebied of delen daarvan eigen kwaliteitsnormen vaststellen. Op deze wijze kunnen onder bepaalde voorwaarden de toepassingseisen voor grond en baggerspecie worden versoepeld of aangescherpt en zijn er meer mogelijkheden voor een lokale invulling van het beleid als het gaat om de toepassing van grond- en baggerstromen.

Generiek of Gebiedspecifiek beleid

In het generieke kader wordt gebruik gemaakt van een dubbele toetsing voor het vaststellen van de toepassingseisen voor het hergebruik van grond. De aanwezige bodem heeft een bepaalde kwaliteit die valt in één van de drie bodemkwaliteitsklassen 'landbouw/natuur', 'wonen' of 'industrie'. De bodemfunctie binnen een deelgebied stelt eisen aan de toe te passen grond, vertaald naar de bodemfunctieklassen 'niet ingedeeld', 'wonen' en 'industrie'. Uiteindelijk bepaalt de strengste van deze twee de toepassingseis in een deelgebied, de zogenaamde dubbele toets.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe via de dubbele toets wordt gekomen tot de toepassingseisen.

Tabel 2.1

Dubbele toets in het Bbk

Bodemfunctieklasse	Bodemkwaliteit	Toepassingseis
Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Niet ingedeeld	Wonen	Landbouw/natuur
Niet ingedeeld	Industrie	Landbouw/natuur
Wonen	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Wonen	Wonen	Wonen
Wonen	Industrie	Wonen
Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Industrie	Wonen	Wonen
Industrie	Industrie	Industrie

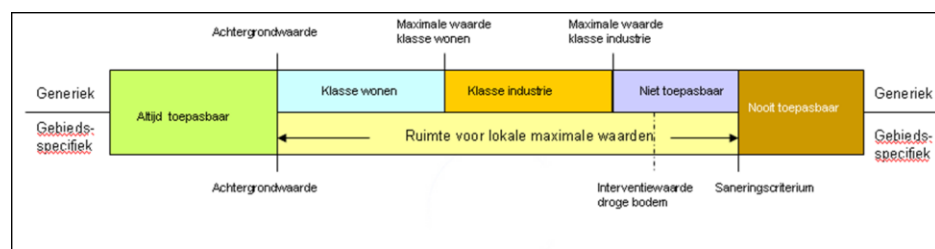
Indien het generieke beleidskader onvoldoende mogelijkheden biedt voor hergebruik van grond, kunnen gemeenten (binnen de regels van het Besluit bodemkwaliteit) gebiedspecifiek beleid ontwikkelen.

Gebiedspecifiek beleid gaat uit van stand-still op niveau van het beheergebied en is toegespitst op het gewenste hergebruik van grond binnen het eigen beheergebied. In de context van het Besluit bodemkwaliteit betekent stand-still dat er binnen het eigen beheergebied de verontreinigingsvracht niet groter mag worden, maar dat de verdeling van de totale verontreiniging binnen het beheergebied mag veranderen. Er mag derhalve besloten worden, binnen bepaalde kaders, dat bepaalde gebieden in een beheergebied meer verontreinigd worden, mits dat leidt tot minder verontreiniging elders in het beheergebied. Zo kan bijvoorbeeld besloten worden grond met klasse ‘industrie’ toe te passen op een nieuw aan te leggen industrieterrein met een initieel goede bodemkwaliteit, ten gunste van verbetering van de bodemkwaliteit in gebiedsdelen elders in het beheergebied met gevoeligere bodemfuncties (wonen, kinderspeelplaatsen, moestuinen e.d.).

Voor de verschillende onderscheiden bodemfuncties kunnen eigen kwaliteitseisen, de zogenaamde Lokale Maximale Waarden (LMW), worden vastgesteld. Deze waarden bevinden zich tussen het niveau van de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium. Ter verduidelijking is in onderstaande figuur de normstelling voor het generieke en het gebiedspecifieke kader samengevat.

Figuur 2.2

normstelling voor toepassing van grond op of in de bodem

Het verschil tussen het generieke toepassingskader en het gebiedspecifieke toepassingskader is dat bij generiek getoetst wordt aan de vereiste kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem (zie tabel 2.1), terwijl bij gebiedspecifiek getoetst wordt aan de vastgestelde lokale maximale waarde (gehalten) van de ontvangende bodem. Deze LMW kunnen gelijk zijn aan de maximale waarden van de functieklassen van de ontvangende bodem, maar dat hoeft niet.

Nuttig en functioneel

Partijen grond en baggerspecie mogen alleen volgens de regels van het Besluit bodemkwaliteit worden toegepast als er sprake is van een nuttige toepassing. Is dit niet het geval, dan wordt de toepassing gezien als een middel om zich te ontdoen van afvalstoffen en gelden op grond van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen strengere regels. Artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit geeft een overzicht van de toepassingen die als nuttig worden beschouwd, zoals:

- toepassen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies;
- ophogen van industrieterreinen en woningbouwlocaties;
- afdekken van saneringslocaties;
- verspreiden van baggerspecie op het aangrenzende perceel;
- toepassen van baggerspecie, op een niet aan de watergang grenzende percelen als ophoging of grondverbetering;
- tijdelijke opslag van grond en baggerspecie.

De toepasser van grond moet aannemelijk maken dat sprake is van een nuttige toepassing.

Naast nuttig moet de toepassing op grond van artikel 5 van het besluit ook functioneel zijn. Dit houdt in dat er niet meer grond of baggerspecie mag worden toegepast dan voor de toepassing noodzakelijk is.

Grootschalige toepassingen

Binnen het Bbk is een verbijzondering opgenomen: het toetsingskader voor het toepassen van grond en baggerspecie in grootschalige toepassingen. Er hoeft dan niet te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en toepassingsvoorwaarden van dit toetsingskader zodat het milieu in voldoende mate is beschermd. Grootschalige toepassingen hebben een minimaal volume van 5.000 m³ en een minimale toepassingshoogte van 2 meter. Voor (spoor)wegen geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter.

Van dit toetsingskader kunnen toepassers van grond gebruik maken; het is niet verplicht. In het Besluit (artikel 63) zijn toepassingen benoemd die als grootschalige toepassingen gedefinieerd mogen worden:

- toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen;
- toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving;
- toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart;

- toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

Het ophogen van een industrie/bedrijventerrein of een woonwijk mag niet als een grootschalige toepassing worden beschouwd.

Kwalibo

Onder de naam Kwalibo regelt het Bbk de kwaliteitsborging in het bodembeheer. Het betreffen regels voor de uitvoering van het bodembeheer. Het doel van Kwalibo is de kwaliteit te verhogen en de integriteit van de uitvoerders te verbeteren. Kwalibo richt zich vooral op de bodemintermediairs. Dat zijn ondermeer de adviesbureaus, laboratoria, aannemers, grondbanken, producenten van bouwstoffen en bedrijven die grond en baggerspecie reinigen en verwerken. Overheden mogen aanvragen voor het uitvoeren van wettelijke taken alleen nog maar in behandeling nemen als deze gegevens afkomstig zijn van een erkend bedrijf. Op de website van AgentschapNL (www.agentschapnl.nl) staat vermeld welke instellingen en personen erkend en geregistreerd zijn.

Richtlijn bodemkwaliteitskaarten

De landelijke Richtlijn voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten is voorgeschreven als een bodemkwaliteitskaart wordt opgesteld die wordt gebruikt voor hergebruik van grond en baggerspecie onder het Besluit bodemkwaliteit. Deze Richtlijn schrijft onder andere voor

- de te hanteren normen;
- hoe om te gaan met afwijkingen in bodemkwaliteit (zgn. uitbijters);
- de vergelijkbaarheid van oude en recente bodemgegevens;
- hoe om te gaan met 'bijzondere omstandigheden';
- het op kaart weergeven van de bodemkwaliteit en kwalitatieve toepassingseisen voor grond en bagger in het beheergebied.

2.2.2

BEVOEGD GEZAG BESLUIT BODEMKWALITEIT

De gemeenten zijn bevoegd gezag voor het toepassen van grond en bagger op landbodem. Binnen inrichtingen Wet milieubeheer is de provincie Gelderland het bevoegd gezag voor de opslag en toepassing van grond en bagger op landbodem. Voor het verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater is het waterschap of een andere waterkwaliteitsbeheerder (bijv. Rijkswaterstaat) het bevoegde gezag.

2.2.3

PROVINCIALE MILIEUVERORDENING

In de Provinciale Milieu Verordening (PMV) zijn waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden in de provincie opgenomen. Aan het toepassen van verontreinigde grond en baggerspecie in waterwingebieden, kwetsbare en zeer kwetsbare beschermingsgebieden zijn extra voorwaarden verbonden.

Naast de waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden zijn ook andere beschermingsgebieden door de provincie aangewezen: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur gebieden (PEHS), aardkundig waardevolle gebieden, archeologisch waardevolle gebieden en gebieden met cultuur-historische waarden.

Als de provincie voor de voornoemde beschermingsgebieden specifiek grond- en baggerstromenbeleid heeft opgesteld moet voorafgaand aan het ontgraven en toepassen van grond en baggerspecie in deze beschermingsgebieden altijd afstemming plaatsvinden met de provincie.

2.2.4 TRANSPORT VERONTREINIGDE GROND

Voor het transport van verontreinigde grond is sinds 1 januari 2005 een landelijke regeling van kracht geworden: Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke stoffen. Deze regeling gaat over de inzameling van bepaalde categorieën afvalstoffen, waaronder verontreinigde grond en baggerspecie. Volgens deze regeling moet ten behoeve van het transport van verontreinigde grond en baggerspecie naar een meldingsplichtige inrichting (reiniger, stortplaats of vergunningplichtig depot) een melding worden gedaan en een afvalstroomnummer worden aangevraagd.

De melding wordt aangevraagd door de ontdoener van de verontreinigde grond en geschiedt via het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen, die de uitvoering hiervan heeft uitbesteed aan stichting LMA (<http://www.lma.nl/>). De stichting LMA is door de Minister van Infrastructuur en Milieu (I&M) aangewezen als landelijke meldinstantie en door de twaalf provincies als dienstverlenende organisatie voor het verwerken en distribueren van meldinformatie. In paragraaf 4.5.1. wordt hierop nader ingegaan.

2.2.5 OVERIGE WETGEVING BIJ GRONDVERZET

Vanuit overig wet- en regelgeving kunnen bij grond- en baggerspecieverzet (ontgraven en toepassen) aanvullende voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet worden gedacht aan:

- *Wet ruimtelijke ordening (Wro)*. Bij tijdelijke gronddepots moet op basis van het bestemmingsplan eventueel een 'omgevingsvergunning voor de activiteit uitvoeren van een werk' (vroeger: aanlegvergunning) worden aangevraagd.
- *Ontgrondingenwet*. De ontgrondingenwet en -verordening reguleren de winning van oppervlaktedelfstoffen als zand, klei en grind voor de bouwproductie.
- *Wet milieubeheer*. Vergunning voor bijvoorbeeld een langdurige of omvangrijke opslag van grond.
- *Waterwet*. Deze wet is op 22 december 2009 in werking getreden. In de Waterwet wordt het beheer van oppervlaktewater en grondwater geregeld. De saneringsregeling voor waterbodems is ook in deze wetgeving opgenomen.
- *Woningwet*. In deze wet wordt het bouwen op verontreinigde bodem (grond en grondwater) getoetst of geregeld (zie ook paragraaf 5.2).
- *Meststoffenbesluit*. Bij het toepassen van compost of zwarte grond worden (aanvullende) kwaliteitseisen gesteld.
- *Monumentenwet*. In deze wet is het verdrag van Malta opgenomen. Bij grondverzet dient rekening te worden gehouden met archeologische waarden. Op kaart moet de gemeente een overzicht geven van bekende archeologische vindplaatsen. Bij grondverzet moeten andere bronnen zoals de stads- of regionale archeoloog worden geraadpleegd.
- *Flora- en faunawet*. Deze wet vereist dat in planvorming rekening wordt gehouden met de aanwezige flora en fauna. Voor een groot aantal expliciet beschermde soorten is bepaald welke handelingen niet zijn toegestaan. Daarnaast is in de wet een algemene

zorgplicht opgenomen, die aangeeft dat de negatieve gevolgen van ieders handelen op de aanwezige (beschermd) flora en fauna voorkomen of zo veel mogelijk beperkt dienen te worden.

2.3 BODEMKWALITEIT IN RUIMTELIJKE WETGEVING

2.3.1 WET RUIMTELIJKE ORDENING

De toelichting van een bestemmingsplan bevat altijd een paragraaf over de bodemkwaliteit. Deze verplichting vloeit voort uit artikel 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In dit artikel staat een verwijzing naar artikel 3.2 Algemene wet bestuursrecht. Hierin is geregeld dat het gemeentebestuur bij zijn besluitvorming de nodige kennis over de relevante feiten en de af te wegen belangen vergaart. In de toelichting van het bestemmingsplan moet terug te vinden zijn wat de overwegingen zijn geweest met betrekking tot de functie die wordt toegestaan en de bodemkwaliteit.

Indien blijkt dat de bodemkwaliteit niet direct geschikt is voor de gewenste bestemming dan zal een afweging gemaakt moeten worden. Hierbij speelt het kostenaspect een belangrijke rol. In het kader van het bestemmingsplan moet namelijk ook de economische uitvoerbaarheid aangetoond worden. In een enkel geval zullen de kosten voor sanering niet opwegen tegen de opbrengsten. Mede daarom is het belangrijk om vroeg in het planproces eventuele kosten samenhangend met het aspect bodem (zoals saneringskosten en grondverzetskosten) in beeld te brengen.

In artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening (Wro) is geregeld dat de kosten van nieuwe ontwikkelingen moeten worden verhaald op de grondeigenaar. Hiertoe stelt het gemeentebestuur een exploitatieplan op. De kosten van bodemonderzoek en -sanering kunnen in het exploitatieplan worden opgenomen (artikel 6.2.4 onder a en b Bro). Het opstellen van een exploitatieplan is verplicht, tenzij de kosten anderszins kunnen worden verhaald, bijvoorbeeld via een privaatrechtelijke overeenkomst.

Een bodemverontreiniging hoeft niet altijd belemmerend te zijn voor het opnemen van een (woon)bestemming. Op basis van historische informatie, beschikbare bodemonderzoeken en eventueel de bodemkwaliteitskaart, kan een inschatting worden gemaakt of de bodem geschikt is voor het gewenste gebruik of functie en/of dat dit mogelijk wordt gemaakt door middel van het nemen van maatregelen. Indien de bodemkwaliteit risico's (humaan) met zich mee brengt of indien er sprake is van een spoedeisend geval van bodemverontreiniging kan de herziening van het bestemmingsplan om bepaalde nieuwe functies toe te staan geen doorgang vinden tot de risico's zijn beheerst of weggenomen door sanering.

2.3.2 WONINGWET

Een doelstelling van de Woningwet (Ww, artikel 8, tweede lid, onder c) is dat bouwen op verontreinigde bodem wordt tegengegaan. Om hieraan te kunnen voldoen dient bij de aanvraag van een vergunning voor bouwactiviteiten vaak een bodemonderzoeksrapport te worden overgelegd.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Inmiddels is de Wabo van belang voor de beoordeling van een bouwaanvraag. De Wabo bundelt diverse vergunningen, ontheffingen, vrijstellingen en meldingen die nodig zijn voor het realiseren van een fysiek object (bouw, aanleg, oprichting, gebruik en sloop) zodanig dat één besluit overblijft, namelijk de omgevingsvergunning. Ook de bouwvergunning valt onder deze procedure, waardoor onder andere de termijnen veranderen die nu nog in de Woningwet worden gehanteerd.

Indien uit het bodemonderzoek blijkt dat sprake is van een bepaalde mate van bodemverontreiniging, kan samenloop ontstaan tussen de Woningwet en de Wet bodembescherming. In onderstaande tabel is weergegeven in welke situaties de Ww en in welke situaties de Wbb van toepassing is.

Tabel 2.3

Wbb - Ww?

Mate van bodemverontreiniging	Wbb van toepassing?	Ww van toepassing?
ernstige bodemverontreiniging, spoedeisend	Ja	Ja
ernstige bodemverontreiniging, niet spoedeisend	Ja	Ja
niet-ernstige bodemverontreiniging	Nee	Mogelijk
„schone“ bodem (voldoet aan achtergrondwaarden)	Nee	Nee

Ministeriële regeling omgevingsvergunning (Mor)

Op grond van de Ministeriële regeling omgevingsvergunning (Mor) gelden landelijk uniforme indieningsvereisten bij de aanvraag om een omgevingsvergunning.

Op basis van de aanvraag van een omgevingsvergunning toetst de gemeente of de bodemkwaliteit geschikt is om op te bouwen. In artikel 2.4 Mor wordt de aanvrager van een omgevingsvergunning verplicht een 'onderzoeksrapport betreffende de bodemgesteldheid in te dienen. Deze onderzoeksplicht is uitsluitend van toepassing op omgevingsvergunningplichtige bouwwerken, die specifiek bedoeld zijn voor het verblijf van mensen (zie kader), en die de grond raken, of waarvan het huidige gebruik wijzigt. Als hiervan geen sprake is geldt een vrijstelling van de onderzoeksplicht.

Gebouwen waarin voortdurend of nagenoeg voortdurend mensen verblijven

In de wetgeving (art 8, lid 3 Woningwet) is aangegeven dat alleen bodemonderzoek nodig is bij „gebouwen waarin voortdurend of nagenoeg voortdurend mensen verblijven“. Hiermee wordt bedoeld een verblijfsduur van twee of meer uren per (werk)dag. Het gaat daarbij niet om een enkele keer twee of meer uren, maar om een structureel (over een langere periode dan een dag) verblijven van dezelfde mensen in een gebouw. Achterliggende gedachte is dat het bouwwerk bestemd moet zijn voor het verblijf van mensen.

In artikel 2.4, lid d van de Mor zijn nadere eisen gesteld aan het (bodem)onderzoek. Hierin is onder andere bepaald dat de bodemgesteldheid door middel van een verkennend bodemonderzoek conform de NEN5740 dient te worden vastgesteld. Afhankelijk van de resultaten kan ook nog een Nader Onderzoek of asbestonderzoek noodzakelijk zijn. Ook is in de toelichting aangegeven dat iedere gemeente de bestuurlijke vrijheid heeft om vrijstelling te verlenen voor het uitvoeren van een bodemonderzoek. Deze vrijstelling kan op basis van artikel 2.1.5, lid 3 en 4 van de bouwverordening worden verleend.

Het is niet altijd wenselijk om een bodemonderzoek te verlangen, omdat dit onnodige lasten bij het bouwen met zich meebrengt. In de bouwverordening legt de gemeente vast voor welke situaties en onder welke voorwaarden een vrijstelling wordt verleend. De gemeente bepaalt zelf wanneer voldoende inzicht is in de bodemgesteldheid. In de praktijk is dit afhankelijk van de historische (verdachte) bodembedreigende activiteiten en van de lokale bodemkwaliteit.

In de toelichting op de Modelbouwverordening wordt als voorbeeld van voldoende gegevens genoemd: een recent verkennend onderzoek dat kwalitatief gelijkwaardige informatie heeft opgeleverd (bodemonderzoek in het kader van aan- en verkoop of een bodemonderzoek uitgevoerd voor een eerdere bouw- of omgevingsvergunning op het perceel). Ook een bodemkwaliteitskaart (BKK) in combinatie met een Nota bodembeheer is als voldoende onderzoeksresultaat te beschouwen. Aangezien een BKK niets zegt over een lokale verontreiniging is het aan te bevelen om voor de betreffende locatie dan nog wel een historisch vooronderzoek uit te (laten) voeren

2.4 BODEMKWALITEIT EN SANEREN

2.4.1 WET BODEMBESCHERMING

De regelgeving voor bodemsanering is vastgelegd in de Wet bodembescherming (Wbb) die op 1 januari 1987 in werking is getreden. Op 1 januari 2006 is de Wet bodembescherming voor het laatst gewijzigd. De grote hoeveelheid verontreinigde locaties maakte dit noodzakelijk. Met de voortzetting van het toenmalige beleid zou het nog zeker honderd jaar duren voordat de Nederlandse bodem 'schoon' is. De nieuwe regels moeten er voor zorgen dat de bodemverontreinigingsproblematiek in circa vijftieng jaar wordt beheerst. Dit door bodemsaneringen beter aan te laten sluiten bij de maatschappelijke dynamiek. Het doel is zo te komen tot een effectiever bodembeleid.

Inmiddels zijn wetsvoorstellen voor het mogelijk maken van gebiedsgericht beheer en van beleid voor de ondergrond (ontwerp algemene maatregel van bestuur bodemenergie) in een vergevorderd stadium. De verwachting is dat deze wijzigingen van de Wbb in 2012 in werking treden. De saneringsparagraaf waterbodems is reeds uit de Wbb gehaald en opgenomen in de Waterwet.

Circulaire bodemsanering

Op 1 mei 2006 is de Circulaire Bodemsanering 2006 in werking getreden. In deze Circulaire staat de uitwerking van het saneringscriterium centraal (vanuit artikel 37 Wbb), dat bepaald of bij een geval van ernstige verontreiniging aanleiding is voor een vorm van saneren of

beheren. De Circulaire gaat ook in op de uitwerking van de saneringsdoelstelling zoals die is opgenomen in de gewijzigde tekst van artikel 38 van de Wet bodembescherming, en de wijze waarop de ernst en spoedeisendheid van een geval van bodemverontreiniging worden vastgesteld. Wijzigingen van de Circulaire hebben zich voorgedaan per 1 oktober 2008 en per 1 april 2009. Het ligt in de planning de circulaire begin 2012 opnieuw te wijzigen.

2.4.2 BESLUIT UNIFORME SANERINGEN (BUS)

Voor kleinschalige saneringen kan gebruik worden gemaakt van het Besluit Uniforme Saneringen (BUS). Het BUS is een landelijke uniforme regeling voor eenvoudige, gelijksoortige saneringen die in korte tijd afgerond kunnen worden. Voor de saneerder betekent BUS een vereenvoudiging en kortere termijnen voor de procedures. Er zijn minder onderzoekskosten en er is geen saneringsplan nodig. Een melding via een standaard meldingsformulier volstaat. Binnen vijf weken na de melding kan gestart worden met saneren. Wel is de saneerder verplicht na afloop een evaluatierapport in te dienen, waarop het bevoegd gezag een beschikking neemt.

Als het om graafwerkzaamheden gaat met tijdelijke uitname bedraagt de proceduretijd 5 werkdagen, mits wordt voldaan aan de gestelde eisen in artikel 7 van het BUS. Wordt hier niet aan voldaan, dan geldt een normale proceduretermijn van 5 weken.

2.4.3 AFSTEMMING WET BODEMBESCHERMING EN BESLUIT BODEMKWALITEIT

Omdat bij saneringen vaak sprake is van het ontgraven van grond, het vervolgens weer aanvullen van de ontgravingsput of het aanbrengen van een leeflaag moet er afstemming plaats vinden over hoe om te gaan met het toepassen van grond op saneringslocaties en over de te bereiken saneringsdoelstelling. Daarnaast is het van belang om te weten wat de begrenzing is van gevallen van ernstige bodemverontreiniging.

Bij hantering van het generieke beleidskader wordt door het bevoegd gezag Wbb (provincie Gelderland) voor de toepassingseis en de saneringsdoelstelling aangesloten bij de landelijke maximale waarden behorende bij de bodemfunctieklasse van de (sanerings)locatie. Voor de gevalsgrens wordt de actuele kwaliteit uit de bodemkwaliteitskaart gehanteerd. Is de locatie uitgezonderd van de bodemkwaliteitskaart dan zal de te hanteren gevalsgrens locatiespecifiek moeten worden vastgesteld.

2.4.4 BEVOEGD GEZAG SANERINGEN IN DE MARN-REGIO

Het bevoegd gezag voor het bereiken van het saneringsresultaat is het bevoegd gezag Wbb. Voor het grondgebied van de deelnemende gemeenten is dit de provincie Gelderland. Ook voor het uitvoeren en goedkeuren van een BUS-sanering dient men zich te wenden tot de provincie Gelderland.

In een aantal gevallen heeft een gemeente, die geen bevoegd gezag Wbb is, een rol bij het saneren van lokale gevallen van bodemverontreiniging. Hiervan is sprake bij nieuwe gevallen van verontreiniging (ontstaan na 1 januari 1987) en gevallen van niet-ernstige

verontreinigingen. Ook bij bodemverontreinigingen binnen bedrijven/inrichtingen waarvoor de gemeente op grond van de Wet milieubeheer (Wm) het bevoegd gezag is, kunnen binnen het milieudeel van een omgevingsvergunning eisen opgenomen zijn over bodemkwaliteit. Ook dan is de gemeente het bevoegd gezag voor een eventuele sanering van de bodem. In Hoofdstuk 6 wordt hierop verder ingegaan.

HOOFDSTUK

3

Bodemkwaliteit in de MARN-regio

3.1 INLEIDING**3.1.1 BODEMKWALITEITSKAARTEN**

Voor het grondgebied van de MARN zijn in de periode 2010-2011 twee nieuwe bodemkwaliteitskaarten opgesteld, één voor de gemeente Wijchen en één voor de overige regiogemeenten. Deze kaarten geven de diffuse chemische bodemkwaliteit weer voor de bodemlagen 0,0-0,5 meter beneden het maaiveld en 0,5 tot 2,0 meter beneden het maaiveld. De bodemkwaliteitskaarten zijn opgesteld voor het 'nieuwe' stoffenpakket: barium, cadmium, chroom, kobalt, koper, kwik, lood, minerale olie, molybdeen, nikkel, zink, PAK en PCB.

Voor meer achtergrond wordt verwezen naar de rapporten bij de bodemkwaliteitskaarten¹. In deze rapporten zijn ook de bijbehorende kaarten, zoals de bodemfunctieklassenkaart, de ontgravingskaart en de toepassingskaart, opgenomen. Vanuit beheeroogpunt zijn deze kaarten niet in de Nota bodembeheer opgenomen.

3.1.2 ONVERDACHTE EN VERDACHTE GEBIEDEN

Een bodemkwaliteitskaart geeft de chemische bodemkwaliteit weer van de landbodem voor gebieden die als historisch onverdacht aan te merken zijn. Historisch onverdacht zijn die gebieden of terreinen waarvoor vanuit de geschiedenis van dit gebied of terrein geen aanwijzingen beschikbaar zijn die wijzen op (mogelijk) specifieke bodemverontreiniging.

Voorbeelden van aanwijzingen op specifieke bodemverontreiniging of locaties die om een andere reden (ander bevoegd gezag e.d.) uitgesloten zijn van de Bodemkwaliteitskaart (niet limitatief), zijn:

- Ondergrondse en bovengrondse opslagtanks voor olie en andere chemicaliën.
- Oude bedrijfsterreinen, waarop activiteiten hebben plaatsgevonden die leiden of hebben geleid tot een (potentieel) geval van ernstige bodemverontreiniging
- (Voormalige) boomgaardpercelen, met name in de periode 1945-1970
- Resten van (steenachtige) materialen die zijn aangebracht op een terrein én gemengd zijn met de bodem (bijv. op boerenerven of andere bedrijfsterreinen).
Gedempte sloottracés die niet of deels met gebiedseigen of schone grond gedempt zijn.

¹ Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart gemeente Wijchen, Haskoning Nederland BV, projectnummer 9T9689.01, conceptrapport 20 augustus 2010

Bodemkwaliteitskaart regio MARN, CSO Adviesbureau, Projectcode: 11J023, 25 november 2011

- Gebieden of terreinen waarvoor uit bodemonderzoek blijkt dat er een (vermoedelijk) geval van ernstige bodemverontreiniging, of een geval van niet-ernstige bodemverontreiniging met een (mogelijk) risico voor de gebruikers aanwezig is.
- De Rijkswegen, inclusief wegbermen.
- De Provinciale wegen (inclusief wegbermen)
- De Van Heemstraweg (inclusief wegbermen) in de gemeenten Beuningen, Druten en West Maas en Waal, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.
- Alle wegen en wegbermen in het buitengebied (zie § 4.5.1)
- De uiterwaarden (buitendijks gebied), exclusief de drogere oevergebieden.
- Spoorgebonden gronden: terreinen in eigendom van Rail-Infra-Trust (ProRail) en NS Vastgoed (NS Poort).
- Saneringslocaties in het kader van de Wet Bodembescherming, exclusief locaties die multifunctioneel zijn gesaneerd of waarvan de saneringsput is opgevuld met schone of (kwalitatief) gebiedseigen grond.

Alle gebieden en terreinen die niet historisch onverdacht zijn, vallen onder de verdachte gebieden. De bodemkwaliteit van deze gebieden en terreinen zijn dan ook niet meegenomen bij het opstellen van de bodemkwaliteitskaarten.

Om vast te kunnen stellen of een gebied, perceel of terrein verdacht, danwel onverdacht is, is bodeminformatie nodig. Hierover zijn vele bronnen te gebruiken die vaak ook digitaal te benaderen zijn. Door een 'quick scan' langs deze bronnen, kan snel bepaald worden of er sprake is van een evident verdachte of onverdachte locatie.

Pas als deze bronnen een aanwijzing geven dat een gebied, perceel of terrein (potentieel) verdacht is voor het voorkomen van bodemverontreiniging, moet u in de MARN-regio een uitgebreider vooronderzoek uitvoeren conform de daarvoor geldende norm, de meest recente versie van de NEN 5725².

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op het uitvoeren van een dergelijk Quickscan Vooronderzoek.

3.1.3 QUICK SCAN VOORONDERZOEK

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer voor het toepassen van grondverzet of de aanvrager van een bestemmingswijziging of een omgevingsvergunning om vast te (laten) stellen of er sprake is van een verdachte of onverdachte locatie.

Om snel en eenvoudig te kunnen bepalen of de locatie (deels) verdacht is voor het voorkomen van bodemverontreiniging, kunt u o.a. de volgende bronnen raadplegen:

1. De eigenaar/gebruiker van de locatie.
2. Het landelijk Bodemloket (www.bodemloket.nl).
3. De site <http://watwaswaar.nl>.
4. De betreffende gemeente.

² Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek, NEN

Ter beperking van de onderzoekskosten en de doorlooptijd van dergelijke onderzoeken heeft de MARN-regio hiervoor een formulier ontwikkeld waarmee de initiatiefnemer samen met de gemeente snel kan vaststellen of er sprake is van een evident onverdacht perceel, de Quicksan Vooronderzoek. Is op basis van deze Quicksan Vooronderzoek geen uitspraak te doen of is er geen sprake van een evidente onverdachte locatie, dan moet alsnog een historisch vooronderzoek conform de NEN 5725 worden uitgevoerd. Men kan er vanzelfsprekend ook voor kiezen meteen een vooronderzoek conform de NEN 5725 uit te (laten) voeren.

**Quicksan Vooronderzoek
niet bij partijkeuringen!**

Voor het uitvoeren van een partijkeuring is wettelijk een vooronderzoek conform de NEN 5725 voorgeschreven en kan dus geen gebruik gemaakt worden van het formulier Quicksan Vooronderzoek MARN.

In bijlage 1 is de Quicksan Vooronderzoek MARN opgenomen.

3.2

BODEMKWALITEIT MARN-REGIO

De bodemkwaliteit van onverdachte gebieden in de MARN-regio is goed tot uitstekend te noemen. De kwaliteit van de bovengrond (0-0,5 m-mv) in de MARN-regio is voor het grootste deel te karakteriseren als 'Schoon'. Alleen in de woongebieden die recent ontwikkeld zijn of nog ontwikkeld gaan worden op landbouwgronden, is de bovengrond gemiddeld licht belast met bodemverontreinigende stoffen, waardoor deze woongebieden in de kwaliteitsklasse Wonen vallen.

De kwaliteit van de ondergrond van 0,5 tot 2 m-mv valt in de gehele regio gemiddeld in de klasse AW2000 (Schoon).

3.3

BODEMFUNCTIEKLASSENKAART

De bodemfunctieklassenkaart van de gemeenten in de MARN-regio is tot stand gekomen door te kijken naar de huidige gebruiksfuncties van gebieden, naar gebieden met een bijzonder karakter en gebruik en de toekomstige ontwikkelingen die leiden tot functieverandering (bijvoorbeeld landbouw-natuur wordt wonen of industrie wordt wonen). Hierbij is uitgegaan van de bebouwingsgeschiedenis en de bodemkwaliteitskaart. Zo is het bebouwde of nog te bebouwen gedeelte van het gemeentelijk grondgebied ingedeeld in de functieklassen wonen of industrie.

Om de bodemfunctieklassenkaart leesbaar te houden zijn lijnvormige (bijv. wegen en spoorlijnen) en kleine gebieden (bijv. solitaire woningen in het buitengebied) niet apart in de kaart aangegeven. De uitgangspunten voor de indeling in de bodemfunctieklassenkaart zijn aangegeven in een toelichting bij de kaart.

De bodemfunctieklassenkaart heeft alleen betrekking op de landbodem. Percelen en gebieden met functie oppervlaktewater of waterbodem (zoals sloten, vijvers en plassen, maar ook de uiterwaarden, zandwinputten en kleigaten) maken geen deel uit van de bodemfunctieklassenkaart. Voor deze gebieden/percelen is het bevoegd gezag gelegen bij het waterschap of Rijkswaterstaat.

3.4

KANSEN EN BEDREIGINGEN

Kansen

Omdat het grootste deel van de bodem in de MARN-regio als schoon te karakteriseren is, kan het meeste grondverzet plaatsvinden zonder het uitvoeren van partijkeuringen op de grond; er kan vrij grondverzet plaatsvinden.

Belemmeringen

Als uit de woongebieden grond uit de bovengrond vrijkomt, dan kan dit alleen in de andere woongebieden in de bovengrond worden verwerkt. Echter omdat op het moment van vrijkomen van deze grond er vaak geen project in deze woongebieden voorhanden is, waar deze grond verwerkt kan worden in de bovengrond, zal deze grond meestal afgevoerd moeten worden naar een grootschalige bodemtoepassing of een verwerkingsbedrijf, zoals grondbanken.

Ook bij het vrijkomen van grond met de klasse Industrie, vastgesteld met een partijkeuring, is men in de MARN-regio aangewezen op verwerking in grootschalige bodemtoepassingen of afvoer naar grondverwerkingsbedrijven.

3.5

V ISIE OP CHEMISCHE BODEMKWALITEIT IN MARN-REGIO

De bodemkwaliteit van de onverdachte gebieden in de MARN-regio is over het algemeen van een goed tot uitstekend niveau. In de onverdachte gebieden is daardoor het risico verwaarloosbaar dat de bodemkwaliteit dermate slecht is dat een bodemsanering noodzakelijk is voordat op het perceel gebouwd mag worden, of dat door grondverzet andere gebieden in de MARN-regio een slechtere bodemkwaliteit krijgen.

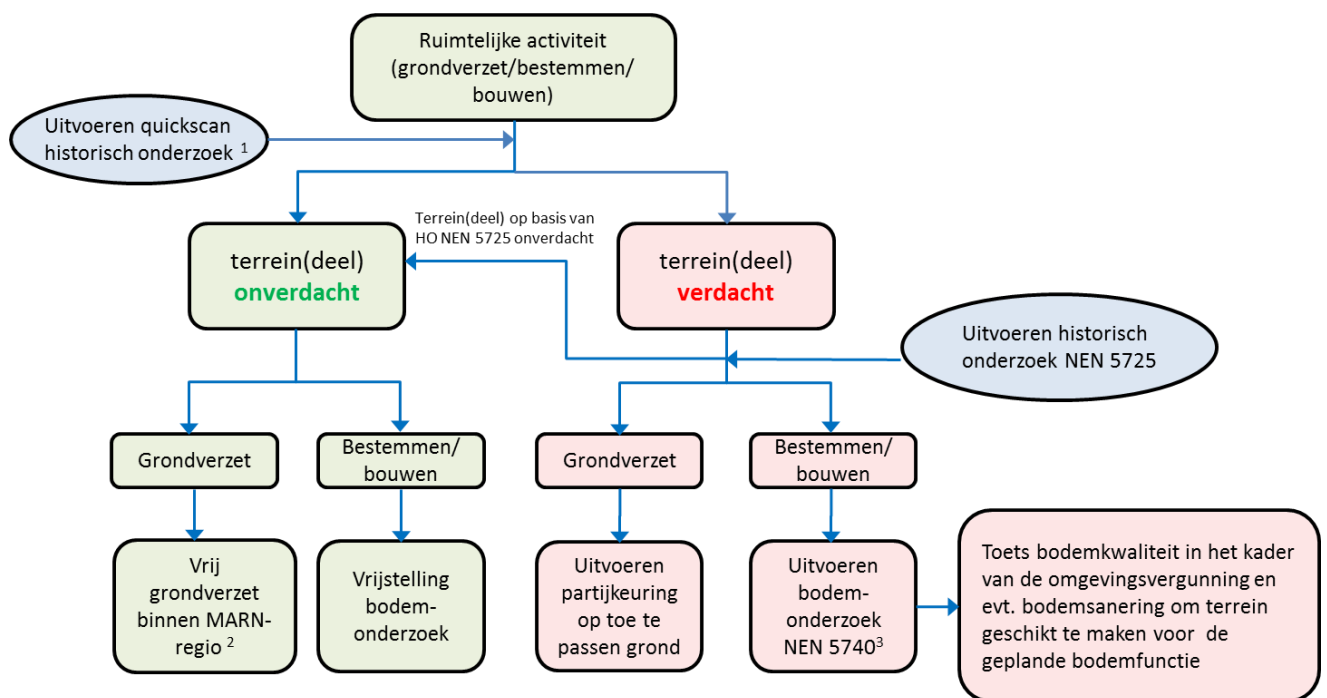
In deze nota wordt voor de chemische bodemkwaliteit onderscheid gemaakt tussen onverdachte en verdachte terreinen (zie paragraaf 3.2). Onverdachte terreinen (vastgesteld met een Quicksan Vooronderzoek of een vooronderzoek conform de NEN 5725) worden beschouwd als terreinen waar voor ruimtelijke activiteiten (grondverzet, wijziging bestemming en bouwplannen) geen aanleiding bestaat om de bodemkwaliteit op voorhand met een onderzoek vast te stellen. Hierdoor is er voor deze gebieden vaak minder aanleiding voor het stellen van regels voor grondverzet en bouwactiviteiten en ligt de nadruk op het behoud van de goede bodemkwaliteit. Voor de onverdachte gebieden in de MARN-regio geldt daarom een vrijstelling voor het uitvoeren van een bodemonderzoek voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten.

Omdat de bodem in de onverdachte gebieden in de MARN-regio van een goede chemische kwaliteit is, kan de focus in de voorbereiding op ruimtelijke activiteiten hierdoor met name gericht zijn op het vaststellen van de bodemkwaliteit op de verdachte terreinen. Op deze terreinen is de grootste kans/risico dat de bodemkwaliteit niet voldoet aan de (toekomstige) functie die het heeft of zal krijgen. Bodemonderzoek voorafgaand aan de ruimtelijke activiteit op verdachte terreinen is hierdoor noodzakelijk. Indien noodzakelijk wordt de bodem geschikt gemaakt voor de (toekomstige) functie door middel van het treffen van bodemsaneringsmaatregelen.

Ook bij afvoer van grond vanaf dergelijke terreinen, zonder dat er een goed inzicht is in de bijbehorende chemische kwaliteit, is het risico het grootst dat dit leidt tot negatieve gevolgen elders in de MARN-regio of zelfs daarbuiten. Grondverzet vanaf verdachte terreinen en andere terreinen die uitgesloten zijn van de Bodemkwaliteitskaarten mag daarom alleen plaatsvinden met partijkeuringen als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit. Een historisch vooronderzoek (NEN 5725) maakt deel uit van een partijkeuring.

Afbeelding 3.1
Visie op bodemkwaliteit bij ruimtelijke activiteiten

Schematisch kan deze visie als volgt worden weergegeven:

1 : zie paragraaf 3.1.3 en bijlage 1
2 : mits voldaan worden aan de voorwaarden uit de bodemnota
3 : zie paragraaf 5.2.2

HOOFDSTUK

4 Grondverzet in de MARN-regio

4.1

GENERIEKE REGELS IN GEBIEDSPECIFIEK BELEID

In de MARN-regio past de bodemkwaliteit in de onverdachte gebieden en terreinen goed op de bodemfuncties die in de bodemfunctieklassenkaart zijn gedefinieerd. Hierdoor ontstaan is er bij grondverzet geen grote knelpunten. Grondverzet kan daarom in de MARN-regio plaatsvinden op basis van de landelijke regels hiervoor, het zogenaamde generieke beleid.

De deelnemende gemeenten in de MARN-regio hebben afgesproken een gezamenlijk grondverzetbeleid op te stellen en elkaars bodemkwaliteitskaarten te accepteren. Hierdoor kan het grootste deel van het grondverzet vanuit onverdachte gebieden op relatief eenvoudige wijze plaatsvinden zonder keuringskosten. Verder heeft de regio enkele regels opgesteld over het omgaan met asbest en andere bodemvreemde materialen.

Het accepteren van elkaars bodemkwaliteitskaarten, en het vaststellen van regels die afwijken van het landelijke kader wordt binnen het Besluit bodemkwaliteit gezien als gebiedspecifiek beleid. Dit betekent dat deze nota door de gemeenteraden van de verschillende gemeenten moet worden vastgesteld en dat inspraak geregeld moet zijn conform de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

4.2

GRONDVERZET IN ONVERDACHTE GEBIEDEN

4.2.1

BODEMKWALITEITSKAART ALS BEWIJSMIDDEL

Voor de gebieden en terreinen die (bijvoorbeeld op basis van de Quicksan Vooronderzoek of een historisch vooronderzoek conform de NEN 5725) als onverdacht beschouwd mogen worden mag de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel gebruikt worden, mits de toepassing als nuttig en functioneel is (zie paragraaf 2.2.1).

Op de ontgravingskaarten zijn de kwaliteitsgegevens weergegeven van de te ontgraven boven- en ondergrond. Op de toepassingskaarten voor de boven- en ondergrond zijn de toepassingseisen gegeven die gelden voor een gebied als een partij grond wordt toegepast.

Om snel en eenvoudig te kunnen vaststellen of vrij grondverzet mogelijk is, zijn de gegevens van de ontgravingskaarten en de toepassingskaarten in een matrix geplaatst, de zogenaamde grondstromenmatrix. Op de horizontale as van de grondstromenmatrix staan de gegevens uit de toepassingskaart en op de verticale as de gegevens uit de ontgravingskaarten.

Met een kleurcodering is te zien waar grondverzet tussen gebieden binnen de MARN-regio mogelijk is (groen), en waar dit niet kan (rood)

Tabel 4. 1
Grondstromenmatrix
MARN-regio

	Naar	0,0-0,5 m-mv	landbouw/natuur	Wonen	Industrie	0,5-2,0 m-mv	landbouw/natuur	Wonen	Industrie
	zone toepassing/ bodemfunctieklasse								
Van	Toepassingsreis →		AW2000	Wonen	AW2000		AW2000	AW2000	AW2000
	Kwaliteit ontgraven grond ↓		AW2000	Wonen	AW2000		AW2000	AW2000	AW2000
zone ontgraven	0,0-0,5 m-mv								
landbouw/natuur	schoon (AW2000)								
Wonen	Wonen								
Industrie	schoon (AW2000)								
zone ontgraven	0,5-2,0 m-mv								
landbouw/natuur	schoon (AW2000)								
Wonen	schoon (AW2000)								
Industrie	schoon (AW2000)								

4.2.2 BEWIJSMIDDEL TOEPASSINGSLOCATIE BIJ NIET-ONVERDACHTE LOCATIES

Het kan voorkomen dat de bodemkwaliteitskaart niet als bewijsmiddel voor de chemische bodemkwaliteit van de ontvangende bodem kan worden gebruikt omdat deze locatie verdacht is voor het voorkomen van bodemverontreiniging of dat de locatie anderszins uitgesloten is van de bodemkwaliteitskaart. Tenzij de grond die wordt toegepast als ‘schoon’ mag worden beschouwd op basis van een partijkeuring of de ontgravingskaart, moet de ontvangende bodem in dat geval worden onderzocht om te kunnen vaststellen of vrij grondverzet mogelijk is.

Als een bodemonderzoek moet worden uitgevoerd om de chemische kwaliteit van de ontvangende bodem vast te stellen, is een bodemonderzoek conform de laatste versie van de NEN5740 toegestaan als bewijsmiddel. Is de aldus vastgestelde bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem gelijk of slechter dan die van de ontgravingslocatie (op basis van de ontgravingskaart) èn is de kwaliteit voldoende bij de gesteld bodemgebruiksfunctie (de zgn. dubbeltoets) , dan is vrij grondverzet naar deze toepassingslocatie toegestaan.

4.2.3 OMGAAN MET ASBEST EN BODEMVREEMD MATERIAAL

De aanwezigheid van bodemvreemd materiaal kan niet altijd vooraf worden vastgesteld. Als tijdens de ontgraving van de bodem blijkt dat bodemvreemde materialen (asbest, plastic, slakken, huisvuil e.d.) of andere zintuiglijke afwijkingen, zoals afwijkende geuren,

worden geconstateerd, moet worden gestopt met de werkzaamheden en moet contact worden opgenomen met de gemeente.

Mogelijk is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging en moet dit in het kader van de Wet bodembescherming worden opgepakt. Ook in verband met ARBO en de veiligheid en gezondheid van de mensen die in de grond werken is het van wettelijk verplicht de risico's te inventariseren en passende maatregelen te treffen, conform de CROW-publicatie 132³.

Als bij het graven in de grond significante hoeveelheden bodemvreemd materiaal worden aangetroffen of als er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van asbest(verdacht) materiaal, dan wordt de grond niet meer als onverdacht beschouwd. De regio MARN beschouwt meer dan 5 volumepercenten bodemvreemd materiaal (puin, koolas, glas, tempex e.d.) in de grond als significant. Een nadere invulling: grond met meer dan een zwakke/lichte bijmenging met bodemvreemde materialen betekent, meer dan 5 volumepercenten bodemvreemd materiaal en dus verdacht.

Ook in de volgende gevallen mag grond niet meer als onverdacht worden beschouwd:

- als in de grond visueel asbest(verdacht) materiaal wordt aangetroffen;
- indien in de grond asfaltbrokken worden aangetroffen;
- als sprake is van afwijkende geuren (olie, teer e.d.) en kleuren;
- bij alle overige aanwijzingen die wijzen op mogelijke verontreiniging van de bodem.

Als de grond als verdacht is, zal minimaal een partijkeuring op de af te voeren grond plaats moeten vinden en is er mogelijk een reden zijn voor (nader) bodemonderzoek op deze locatie. Op grond van de Wet bodembescherming moet van dergelijke onverwachte verontreinigingsgevallen melding worden gemaakt bij de gemeente of de provincie.

4.3 GRONDVERZET IN VERDACHTE GEBIEDEN

4.3.1 HISTORISCH VOORONDERZOEK

Voor de gebieden en terreinen die op basis van de Quicksan Vooronderzoek als (mogelijk) verdacht beschouwd moeten worden, moet eerst een historisch vooronderzoek plaatsvinden op basis van de NEN 5725, verminderd basisniveau. Het onderzoek dient zich te richten op het perceel waar de ontgravingslocatie zich bevindt en de belendende percelen tot een maximum van 25 meter buiten het perceel van de ontgravingslocatie.

Dit historisch vooronderzoek heeft als mogelijk resultaat:

1. De ontgravingslocatie kan alsnog als onverdacht worden beschouwd op basis van de extra informatie die verzameld is (ga naar paragraaf 4.2), of
2. De ontgravingslocatie betreft een verdachte locatie. Op de (te) ontgraven grond moet een partijkeuring plaatsvinden.

³ CROW-publicatie 132 'Werken in of met verontreinigde grond en verontreinigd (grond)water'

4.3.2 PARTIJKEURING IS BEWIJSMIDDEL

Voor grond die vrijkomt van een verdachte locatie is een partijkeuring het bewijsmiddel voor de toepassing van de grond. Voor de toepassing van grond met een partijkeuring dient de dubbele toets (zie paragraaf 2.2.1) van het generieke beleidskader. Dat betekent dat de kwaliteit van de partij gekeurde grond moet voldoen aan de bodemfunctieklasse van de toepassingslocatie én aan de kwaliteit van de ontvangende bodem van de toepassingslocatie (de zogenaamde dubbele toets).

Een NEN-bodemonderzoek geldt niet als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische bodemkwaliteit van de toe te passen grond, met uitzondering van onderzoeksstrategieën TOETS-S, TOETS-S-GR en KEU-I-HE.

4.3.3 BEWIJSMIDDEL TOEPASSINGSLOCATIE

Als bewijsmiddel voor de bodemkwaliteit op onverdachte toepassingslocaties mogen de Toepassingskaarten worden gebruikt. Als de toepassingslocatie verdacht is of om een andere reden niet opgenomen is in de Bodemkwaliteitskaart, dan mag deze kaart niet als bewijsmiddel voor de chemische bodemkwaliteit van de ontvangende bodem worden gebruikt. Tenzij de grond die wordt toegepast als 'schoon' mag worden beschouwd op basis van een partijkeuring of de ontgravingskaart, moet de ontvangende bodem in dat geval worden onderzocht om te kunnen vaststellen of vrij grondverzet mogelijk is.

Voor het met een bodemonderzoek vaststellen van de chemische kwaliteit van de ontvangende bodem is een alleen bodemonderzoek conform de laatste versie van de NEN5740 toegestaan als bewijsmiddel, voorafgegaan door een vooronderzoek conform de NEN 5725.

4.3.4 OMGAAN MET ASBEST EN BODEMVREEMD MATERIAAL

Voor het omgaan met asbest en bodemvreemd materiaal bij partijkeuringen wordt in de MARN-regio aangesloten bij het generieke beleid:

1. In de gekeurde grond mag maximaal 20 v/v% bodemvreemd materiaal aanwezig zijn.
2. De gekeurde grond mag maximaal 100 mg/kg ds asbest bevatten, vastgesteld conform het onderzoeksprotocol NEN 5707.

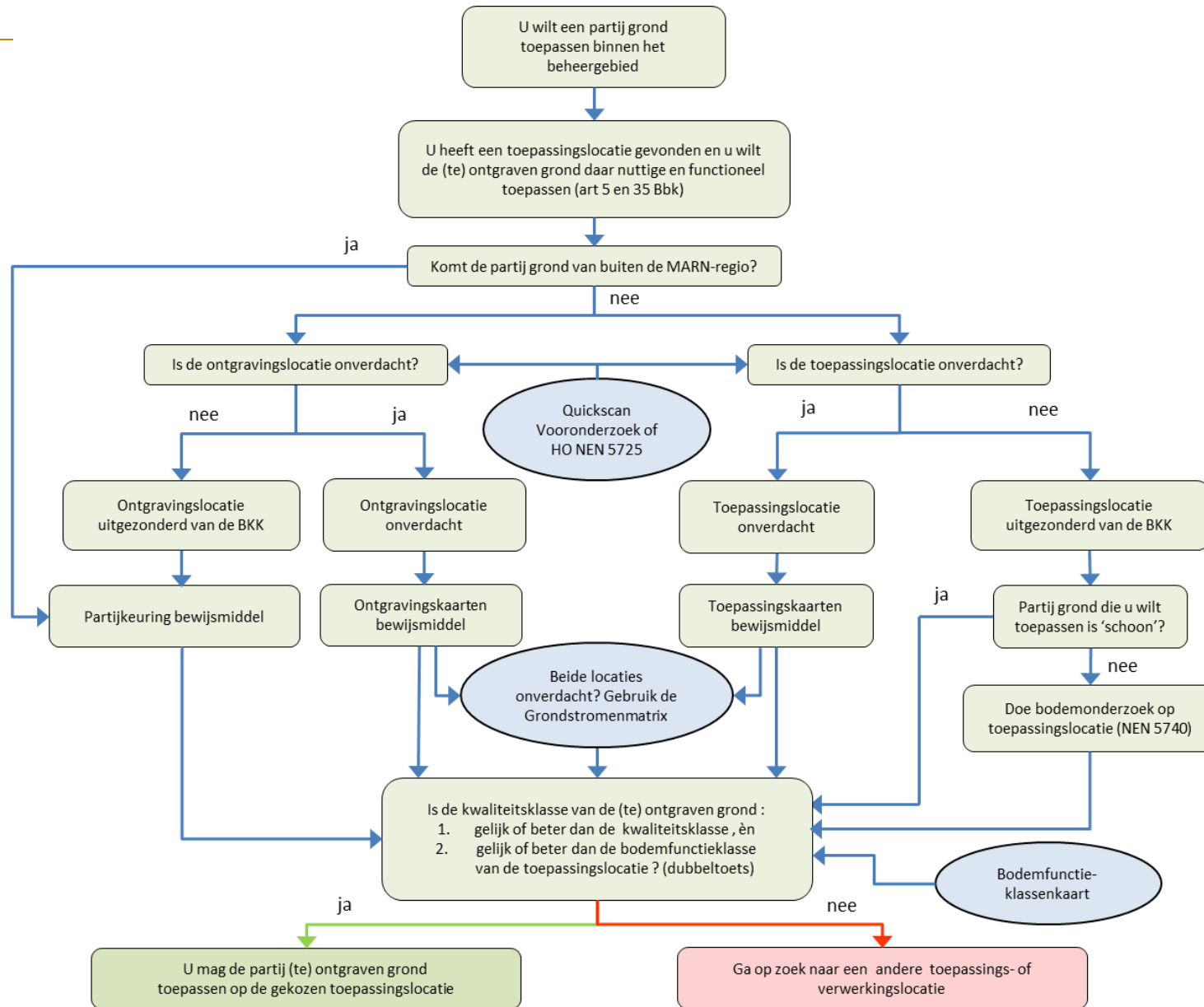
Met nadruk wordt gesteld dat grond met zichtbaar bodemvreemd materiaal in de grond (ook als percentage lager is dan 20 v/v%) bij de verwerking van deze gekeurde grond kan leiden tot civieltechnische problemen of tot acceptatieproblemen bij de omgeving van de toepassingslocatie.

4.4 STROOMSCHEMA GRONDVERZET IN DE MARN-REGIO

Op de volgende pagina is in een stroomschema nog eens weergegeven hoe het grondverzet in de MARN-regio geregeld is zoals in de paragrafen 4.2, en 4.3 is beschreven .

Afbeelding 4.2

Stroomschema
grondverzet MARN-regio

4.5 BIJZONDERE GRONDVERZETTHEMA'S

4.5.1 GRONDVERZET EN WEGEN EN WEGBERMEN

Grond afkomstig uit bermen of onder taluds van de volgende wegen binnen de regio MARN wordt beschouwd als verdacht voor het voorkomen van verontreinigingen boven interventiewaardeniveau:

- De rijkswegen;
- De provinciale wegen;
- De spoorwegen;
- De gemeentelijke wegen die uitgezonderd zijn van de bodemkwaliteitskaart, (zie paragraaf 3.1.2);
- Alle wegen buiten de verkeerskundige bebouwde kom (na het verkeersbord 'einde bebouwde kom').

De bodemkwaliteitskaarten zijn voor grondverzet vanuit (de bermen van) deze wegen niet van toepassing en geldt dan ook niet als bewijsmiddel. Voor vrijkomende grond uit deze bermen, taluds e.d. en bij reconstructies van deze wegen is voor hergebruik een partijkeuring (AP04) vereist.

Het kan voorkomen dat de chemische bodemkwaliteit van een weg(berm) buiten de bebouwde kom op basis van historie, verkeersintensiteit, gebruik verhardingsmateriaal e.d. zeer waarschijnlijk niet zal afwijken van de zonekwaliteit van het buitengebied (schoon/AW 2000). De bodemmedewerker kan, als hiervoor voldoende aanwijzingen zijn, akkoord gaan met het hanteren van de zonekwaliteit buitengebied als kwaliteit van de grond uit de berm. De bewijslast hiervoor ligt bij degene die het initiatief neemt voor grondverzet vanuit deze berm.

Voor het *toepassen* van grond in bermen en taluds van alle bovengenoemde 'verdachte' wegen mag het beleid worden gehanteerd zoals neergelegd in deze Nota bodembeheer, mits de beheerder/eigenaar de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel accepteert en bij ontgraving en toepassing de regels uit deze Nota bodembeheer worden gehanteerd.

Grond van onder of afkomstig uit bermen van alle overige gemeentelijke wegen mag worden hergebruikt zonder partijkeuring. De bodemkwaliteitskaarten mogen daarbij worden gehanteerd als bewijsmiddel, waarbij aangesloten moet worden bij de kwaliteitszone (wonen, industrie) waarin de weg(berm) is gelegen.

Let wel op afwijkingen in de ontgraven grond!

Met nadruk wordt hierbij wel gesteld dat als er afwijkende materialen of geuren in of aan de grond wordt waargenomen (zie paragraaf 4.2.2.), deze grond als verdacht moet worden beschouwd, en vrij grondverzet met de bodemkwaliteitskaart niet meer aan de orde is.

4.5.2 GRONDVERZET IN EEN GROOTSCHALIGE BODEMTOEPASSING

Deze vorm van toepassing is beschreven in paragraaf 2.2.1. Een grootschalige toepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van tenminste 0,5 meter dikte. Deze leeflaag moet geschikt zijn voor de functie en passen bij de daadwerkelijke kwaliteit van de omliggende bodem. Dit betekent dat voor de leeflaag de zelfde functie-eis van toepassing is als in de toepassingskaart is aangegeven. Ook kan bij de aanvulling van de leeflaag de bodemkwaliteitskaart worden gebruikt als bewijsmiddel voor de aanvulgrond.

4.5.3 GRONDVERZET ALS EEN BODEMONDERZOEK IS UITGEVOERD

Bij locaties waar verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd, kan het voorkomen dat de vastgesteld bodemkwaliteit (zowel in positieve als in negatieve zin) afwijkt van de bodemkwaliteitsklasse die op de ontgravingskaarten staat aangegeven. Een kwaliteitszone is tenslotte een gemiddelde bodemkwaliteit van de binnen een zone uitgevoerde bodemonderzoeken.

Alleen de bewijsmiddelen uit het Besluit bodemkwaliteit (zoals de bodemkwaliteitskaart of een partijkeuring) mogen als wettelijke bewijsmiddelen gebruikt mogen worden voor grondverzet. Een rapportage van een bodemonderzoek (m.u.v. de onderzoeksstrategieën voor in-situ keuringen) wordt derhalve binnen de MARN-regio niet geaccepteerd als bewijsmiddel voor het afvoeren van grond.

4.5.4 GEBIEDSEIGEN BODEMKWALITEIT

De bodemkwaliteit van een gebied (bodemkwaliteitszone) wordt gebaseerd op een relatief beperkt aantal grondanalysegegevens. Ondanks de verwachting dat binnen een bodemkwaliteitszone de bodemkwaliteit vergelijkbaar is komen binnen deze gebieden verschillende gehalten aan stoffen voor. Deze verschillen resulteren uiteindelijk in de vraag: "Wat is voor een bepaalde bodemkwaliteitszone de gebiedseigen bodemkwaliteit?".

De gemeente hanteert daarbij de 80-percentielwaarde (80% van alle beschikbare gemeten stofgehalten voor die zone zijn lager dan deze waarde vastgesteld) als gebiedseigen bodemkwaliteit binnen een zone. Als deze waarde onder de landelijke achtergrondwaarde (AW2000) is gelegen, hanteert de gemeente de AW2000. Bij veel andere gemeenten in Nederland wordt de 80-percentielwaarde naar tevredenheid gebruikt om de gebiedseigen bodemkwaliteit te definiëren.

4.5.5 TIJDELIJKE UITNAME VAN GROND

In het Besluit is tijdelijke uitname van grond en baggerspecie op een onverdachte locatie toegestaan zonder dat een kwaliteitsbepaling is uitgevoerd, een functietoets is gedaan en een melding is verricht. De enige voorwaarden zijn dat er geen sprake is van een geval van bodemverontreiniging, er geen tussentijdse bewerking plaatsvindt en dat de grond onder dezelfde condities weer wordt toegepast (ondergrond wordt weer ondergrond en bovengrond wordt weer bovengrond).

De gemeente verruimt deze regels voor de tijdelijke uitname van grond op een onverdachte locatie als het gaat om het graven en aanvullen van sleuven bij vervang- of reparatiewerkzaamheden aan kabels, leidingen en rioleringen. Omdat bij de aanleg van de ondergrondse infrastructuur de grond ook is geroerd, mag de grond bij de uit te voeren werkzaamheden ook worden geroerd. De ontgraven boven- en ondergrond hoeven dus niet in dezelfde bodemlagen te worden teruggeplaatst. Het tussentijds civieltechnisch zeven (cosmetisch zeven) wordt niet als tussentijdse bewerking beschouwd.

4.5.6 GRONDVERZET VAN KLEINE PARTIJEN

Voor kleine partijen grond is het uitvoeren van een partijkeuring conform het Besluit financieel niet aantrekkelijk. Deze partijen kunnen ook worden samengevoegd tot een grote partij die vervolgens kan worden gekeurd. Het is echter wettelijk niet toegestaan om partijen van verschillende kwaliteit samen te voegen. Wel is het toegestaan om partijen samen te voegen met overeenkomstige kwaliteit (bijvoorbeeld twee niet-verdachte partijen uit de zelfde bodemkwaliteitszone). Het opslaan en opbulken van verontreinigde grond is vergunningplichtig in het kader van de Wet Milieubeheer. Voor de opslag van grond tot 10.000 m³ is de gemeente het bevoegd gezag.

De werkzaamheden rond het samenvoegen en splitsen van partijen grond vallen onder de BRL 9335. Sinds 1 april 2010 mogen kleine partijen grond tot een maximum van 25 m³ zonder vergunningsplicht en BRL 9335 regels worden verzameld. Vervolgens moet de partij worden gekeurd of worden aangeboden aan een bevoegd verwerker.

4.5.7 PROVINCIAAL AANGEWENZEN BESCHERMINGSGEBIEDEN

In het beheergebied van de MARN liggen de volgende beschermingsgebieden: grondwaterwin- en beschermingsgebied, aardkundige en archeologisch en cultuurhistorische waardevolle gebieden, Natura 2000 gebieden en Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)-gebieden.

Voorafgaand aan het grondverzet moet zowel voor de ontgravingslocatie als op de toepassingslocatie worden nagegaan of er naar aanleiding van de ligging in één of meerdere beschermingsgebieden er beperkingen zijn ten aanzien van het grondverzet. De provincie kan hier aanvullende eisen stellen.

De ligging van deze locaties is te op de website van Provincie Gelderland: <http://www.gelderland.nl> klikpad: Kaarten en cijfers ► diverse kaarten.

Voor archeologische informatie is informatie te achterhalen via de website van de samenwerkende organisaties provincie Gelderland, Gelders genootschap, de gemeentelijke archeologische verwachtingenkaarten en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed: <http://geodata.prv.gelderland.nl/km/monumenten/>

Bij grondverzet binnen beschermingsgebieden volgt de gemeente het provinciale beleid.

4.6

PROCEDURES

4.6.1

MELDEN GROND- EN BAGGERVERZET

Algemeen

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond en baggerspecie, met uitzondering van:

- de toepassing van grond of baggerspecie door particulieren (natuurlijke personen, niet in uitoefening van beroep of bedrijf). Particulieren die het grondverzet bedrijfsmatig (laten) uitvoeren zijn niet uitgezonderd van de meldingsplicht. Bij betrokkenheid van bedrijven bij het grondverzet (bijv. aannemer, loonbedrijf of hovenier) is dus geen sprake van toepassing door particulieren;
- het toepassen van grond of baggerspecie binnen een landbouwbedrijf als de grond of baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond of baggerspecie wordt toegepast;
- het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen;
- het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld.

Degene die grond of baggerspecie gaat toepassen moet dit ten minste vijf werkdagen van te voren melden via het centrale Meldpunt bodemkwaliteit:

(<https://meldpuntbodemkwaliteit.agentschapnl.nl>).

De meldingen worden door het Meldpunt bodemkwaliteit direct doorgezonden naar het bevoegde gezag van de locatie waar de grond of baggerspecie wordt toegepast. Voor landbodem is dit de gemeente; voor waterbodem is dit binnen de MARN-regio Rijkswaterstaat (voor de Maas en de Waal) of het Waterschap Rivierenland (overig oppervlaktewater).

Als de gemelde toepassing niet in overeenstemming is met het lokale beleid of wanneer de aangeleverde informatie van onvoldoende kwaliteit is, zal het bevoegde gezag binnen deze vijf werkdagen de melder hiervan op de hoogte stellen.

Het bevoegd gezag is op grond van het Besluit bodemkwaliteit niet verplicht om de melding te publiceren en neemt geen formeel besluit op de melding. Na verstrijken van de hierboven genoemde termijnen mag de toepasser starten met de nuttige toepassing, maar het bevoegd gezag mag en kan ook hierna nog handhavend optreden. De toepasser is en blijft verantwoordelijk voor het voldoen aan de vereisten van het Besluit bodemkwaliteit.

Tijdelijke uitname

In het Besluit is tijdelijke uitname van grond en baggerspecie toegestaan zonder dat een kwaliteitsbepaling is uitgevoerd, een functietoets is gedaan en een melding is verricht. Enige voorwaarde is dat er geen tussentijdse bewerking plaatsvindt en dat de grond of

baggerspecie op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities weer worden toegepast (ondergrond wordt weer ondergrond en bovengrond wordt weer bovengrond).

Tijdelijke opslag

In het Besluit is tijdelijke opslag in de meeste situaties niet langer vergunningsplichtig, maar meldingsplichtig (zie tabel 4.1). Wel moet aan voorwaarden worden voldaan:

- De kwaliteit van de grond/baggerspecie moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.
- De grond/baggerspecie mag maximaal gedurende een in het Besluit vastgestelde periode worden opgeslagen.
- De eindbestemming van de grond/baggerspecie moet binnen zes maanden bekend zijn.
- Na afloop van de termijn van het gebruik van de tijdelijke opslagplaats moet alle daar opgeslagen grond van de locatie verwijderd zijn.

In tabel 4.1 is een overzicht gegeven van de verschillende vormen van tijdelijke opslag en welke voorwaarden

Tabel 4.1

Vorm van tijdelijke opslag	Voorwaarden van het Besluit		
	Maximale duur van de opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem ⁴	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming
Tijdelijke opslag in waterbodem	10 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming
Weilanddepot: opslag van baggerspecie over aangrenzend perceel	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming

Verwerking van meldingen door de gemeenten

De meldingen van grond- en/of baggerstromen (inclusief bijlagen) worden door de gemeente bij binnenkomst geregistreerd en gearchiveerd.

Binnenkomende meldingen worden door de gemeenten waar de grond wordt toegepast beoordeeld. Als meldingen naar oordeel van de gemeente onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn, vraagt de gemeente nadere gegevens aan de melder. Zolang de gevraagde gegevens niet in bezit van de gemeente zijn kan het grondverzet niet plaatsvinden, ook niet als de meldingstermijn verstreken is

Verantwoordelijkheden van de opdrachtgever

De verantwoordelijkheid voor het naleven van de regels rond grond- en baggerverzet, waaronder het tijdig melden, ligt bij de opdrachtgevers van grond- en/of baggertoepassing. Als achteraf blijkt dat er foutief is gehandeld, kan de opdrachtgever zich niet beroepen op de gedane melding, of eventueel het uitblijven van een reactie van het bevoegde gezag binnen de bepaalde termijn. Ook na toepassing mag de gemeente nog optreden tegen overtredingen van de regelgeving als blijkt dat niet de juiste gegevens zijn verstrekt of sprake is van toepassen van grond en/of baggerspecie van onjuiste kwaliteit. Alle gegevens moeten minimaal vijf jaar bewaard blijven, ook indien geen melding verricht hoefde te worden.

Transport van grond en bagger

Naast het melden van het toepassen van grond en/of baggerspecie bij het centrale meldpunt moet ook het vervoer van verontreinigde grond worden gemeld. Soms moeten dus twee meldingen worden verricht. Voor het vervoer van verontreinigde grond is sinds 1 januari 2005 een landelijke regeling van kracht geworden: Regeling melden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke stoffen. Deze regeling gaat over de inzameling van bepaalde categorieën afvalstoffen, waaronder verontreinigde grond en baggerspecie. De initiatiefnemer voor transport van verontreinigde grond (de ontdoener) moet zorgen dat bij het transport van de grond of baggerspecie over de openbare weg de vereiste documenten aanwezig zijn.

Vervoerders, inzamelaars, handelaars en/of bemiddelaars dienen landelijk geregistreerd te zijn. Deze bedrijven krijgen een zogenaamd VIHB nummer. Als de grond/baggerspecie wordt afgevoerd naar een meldingsplichtige inrichting (reiniger, stortplaats of depot voor het opslaan van verontreinigde grond/baggerspecie), dan moet deze inrichting een afvalstroomnummer verstrekken voordat de grond getransporteerd kan worden. Tevens moet zij aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA, www.lma.nl) een ontvangst- en eventuele vervolgmelding verrichten. Ook moet tijdens het transport een geldig transportgeleidebiljet aanwezig te zijn.

Voor hergebruik van grond en baggerspecie binnen de gemeenten hoeft geen afvalstroomnummer te worden aangevraagd en hoeft ook geen melding plaats te vinden bij het LMA, wèl moet een transportgeleidebiljet aanwezig zijn, zoals dat geldt bij alle transporten. Het transportgeleidebiljet moet minimaal 5 jaar na voltooiing van de werkzaamheden worden bewaard. Bij transport van schone grond is een transportgeleidebiljet niet wettelijk verplicht.

De volgende, onder gemeentelijk bevoegd gezag vallende, inrichtingen zijn wèl meldingsplichtig op grond van de Afvalstoffenwet:

- (gemeentelijke/regionale) overslaginrichtingen voor huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen met een capaciteit van meer dan 50m³;
- inrichtingen voor het opslaan van verontreinigde grond waaronder baggerspecie met een capaciteit van meer dan 50 m³.

Repeterende vrachten en omvangrijke grondtoepassingen

Binnen grootschalige werken, zoals het aanleggen van een woonwijk of het ontwikkelen van een natuurgebied, is het vaak niet praktisch om voor elk afzonderlijk grondverzet een melding te doen. In verband hiermee bestaat de mogelijkheid om hiervoor een grondstromenplan op te stellen dat vooraf moet worden goedgekeurd door de gemeente. Het grondstromenplan moet worden gemeld bij het centrale meldpunt van het ministerie van I&M, AgentschapNL/Bodem+. Afwijkingen van het grondstromenplan moeten in overleg met de gemeente periodiek worden gemeld bij de gemeente.

Grondtransporten met de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel

Als grond wordt getransporteerd met de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de grond dan moet op het transportgeleidebiljet het meldingsnummer van het centrale meldpunt van het ministerie van I&M, AgentschapNL/Bodem+ vermeld worden.

4.6.2**TOEZICHT EN HANDHAVING*****Actoren***

Bij de controle en handhaving tijdens baggerwerkzaamheden, het ontgraven van grond en het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem zijn verschillende instanties betrokken. Voor het toepassen van grond en baggerspecie dient de melding plaats te vinden bij het landelijk meldpunt die de melding doorstuurt naar het bevoegde gezag van de toepassingslocatie. Het bevoegde gezag van de toepassingslocatie is verantwoordelijk voor de registratie van de melding en de controle en handhaving.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de verantwoordelijkheden van de diverse actoren rond het toepassen van grond en bagger conform de het Besluit.

Tabel 4.2

Betrokken actoren	Verantwoordelijkheden
Gemeente (algemeen)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verstrekken van inlichtingen over o.a. de bodemkwaliteit. Voeren van vooroverleg met de initiatiefnemer. ■ Bevoegde gezag Besluit bodemkwaliteit. ■ Uitvoeren taken waaronder in ontvangst nemen, registreren, archiveren, beoordelen en toetsen van de melding voor het toepassen van grond en/of baggerspecie. ■ Handhaving van de melding (administratief en in het veld)
Provincie Gelderland	<ul style="list-style-type: none"> ■ Controle en handhaving van gevallen van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging en bij verplaatsen van verontreinigde grond op grond van art. 28 van de Wet bodembescherming. ■ Handhaving grondverzet ter plaatse van beschermingsgebieden en inrichtingen met provinciale milieuvergunningen.
Leverancier (ontdoener) van de grond	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het afgeven van een bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de te leveren grond/baggerspecie en zorgen dat de (erkende) transporteur de doorslagen van de volledig ingevulde begeleidingsbrief krijgt. ■ Registratie van de gegevens gedurende 5 jaar.
Transporteur	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tijdens het transport beschikken over een volledig ingevulde begeleidingsbrief met, indien noodzakelijk, een afvalstroomnummer. Overhandigen begeleidingsbrief op aanvraag van de handhaver (provincie, politie, gemeente). Registratie van de gegevens gedurende 5 jaar. ■ In overleg met de leverancier van de grond levert de transporteur van de grond het bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de te transporteren grond.
Partij die de grond toepast (eigenaar of erfpachter). Dit kan ook een gemeentelijke afdeling zijn	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform het Besluit [1] melden bij het centrale meldpunt. ■ Nagaan of vanuit andere wetgeving voorwaarden worden gesteld en deze navolgen. ■ In overleg met de leverancier van de grond levert de partij die de grond toepast het bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de toe te passen grond.
Milieupolitie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Controle en handhaving (strafrechtelijk)
VROM-inspectie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het uitvoeren van de handhaving op de keten van grond en bagger voorafgaand aan de aannemer, voor zover het gaat om activiteiten die onder Kwalibo vallen.
Waterkwaliteitsbeheerder	<ul style="list-style-type: none"> ■ Als gemeente ,maar dan bij het toepassen of verspreiden van grond/baggerspecie in oppervlaktewater
Inspectie Verkeer & Waterstaat	<ul style="list-style-type: none"> ■ Als VROM-inspectie, maar dan bij het toepassen of verspreiden van grond en bagger in oppervlaktewater

Naast de bovengenoemde actoren zijn ook gespecialiseerde instellingen betrokken, waaronder adviesbureaus (partijkeuringen) en grondbanken (leverancier en/of toepasser van de grond).

Controle en handhaving

Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente is verantwoordelijk voor controle en handhaving van de toepassing van grond en baggerspecie op of in de bodem in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Bij toepassingen van grond en baggerspecie kan controle plaatsvinden:

- tijdens de melding;
- in het veld (tijdens het transport of bij de toepassing);
- na toepassing.

De landelijke Handhavings Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit (HUM Bbk) geeft een nadere invulling van de controle- en handhavingsmogelijkheden. De controle van de bij de melding aangeleverde stukken als ook de controle in het veld en (bestuursrechtelijke) handhaving vindt plaats door de gemeente. Ook wordt toezicht uitgevoerd op niet gemelde toepassingen van grond en baggerspecie op of in de bodem.

Handhaving in het kader van het Besluit bodemkwaliteit vanuit de gemeente als bevoegd gezag is gericht op het toepassen van grond. Handhaving op de ontgravingslocatie vindt plaats op grond van de zorgplicht uit de Wbb en/of de Wm, als er aanleiding is om te verwachten dat er gegraven wordt in een geval van ernstige bodemverontreiniging.

Wanneer het bevoegd gezag constateert dat de regels van het Besluit, de Wet bodembescherming en/of de Wet Milieubeheer niet worden nageleefd, kan bestuursdwang worden uitgeoefend of een dwangsom worden opgelegd. Bestuursdwang houdt in dat de initiatiefnemer of degene die het beheer van een (grootschalige) toepassing heeft overgenomen, een aanzegging krijgt bepaalde handelingen na te laten, dan wel bepaalde maatregelen te treffen binnen een bepaalde termijn. Het bevoegde gezag kan eventueel na de verstreken termijn op kosten van de initiatiefnemer deze handelingen laten verrichten. Een dwangsom is een indirect dwangmiddel in de vorm van een geldboete die wordt opgelegd met het doel om de overtreding ongedaan te maken of verdere overtreding dan wel herhaling te voorkomen.

De strafrechtelijke handhaving van het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming, wordt geregeld in de Wet op de Economische Delicten. Als strafbare handelingen niet opzettelijk zijn uitgevoerd, dan is sprake van een overtreding. Als zij opzettelijk zijn begaan, worden zij aangemerkt als misdrijven. Met de opsporing van overtredingen is in de eerste plaats de politie belast. Daarnaast kunnen bepaalde categorieën buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) de bevoegdheid hebben om overtredingen van het Besluit en de Wet bodembescherming op te sporen.

In het kader van het Besluit bodemkwaliteit is voor toepassingen op of in de bodem de VROM-inspectie bevoegd gezag voor de keten van de producent tot en met de aannemer. Deze bevoegd gezag taken omvatten de activiteiten die onder de Kwalibo vallen. Ook is de VROM-inspectie bevoegd tot bestuurlijke handhaving van de aannemer die de grond toepast op of in de bodem.

Overtredingen zoals afwijkingen van normdocumenten, werken zonder erkenning moeten worden gemeld bij het VROM-inspectie: www.ivw.nl/bodemsignaal . De VROM-inspectie kan bij constatering van overtredingen dwangsommen opleggen, bedrijven schorsen of zelfs erkenningen intrekken.

HOOFDSTUK

5

Bouwen en bestemmen in de MARN-regio

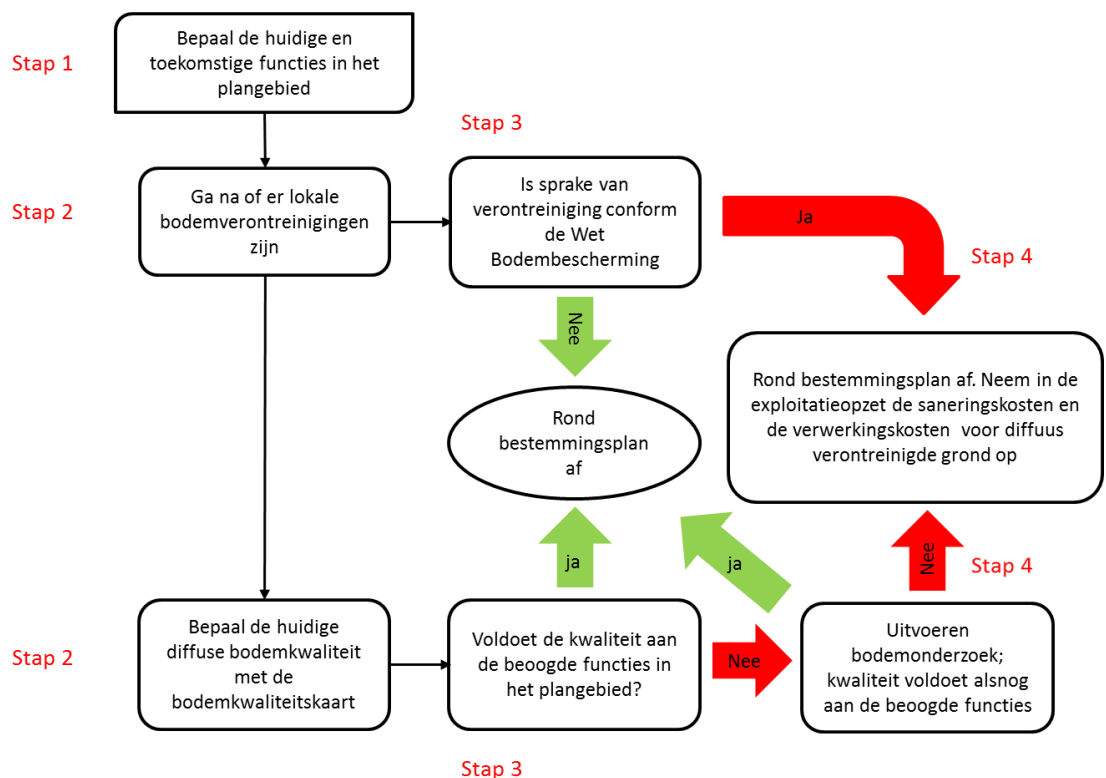
5.1 BODEM IN BESTEMMINGSPLANNEN

5.1.1 INLEIDING

Artikel 9 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaalt dat in het bestemmingsplan rekening gehouden moet worden met de bodemkwaliteit ter plaatse. Daarom moet bij ruimtelijke plannen een bodemtoets worden uitgevoerd. De reden hiervoor is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging van groot belang kan zijn voor de keuze van bepaalde bestemmingen en/of voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. De bodemtoets moet worden uitgevoerd bij het wijzigen of opstellen van een bestemmingsplan of projectbesluit.

5.1.2 STAPPENPLAN BODEMTOETS BESTEMMEN

Voor de bodemtoets wordt door de MARN-gemeenten het onderstaande stappenplan gebruikt:

Stap 1 - Wat is de huidige en wat is de toekomstige functie?

Bepaal de huidige en toekomstige functie(s) van het plangebied. Raadpleeg het bestemmingsplan (oud en nieuw) en de bodemfunctieklassenkaart voor het bepalen van de huidige en toekomstige functies. Afhankelijk van de functie worden bepaalde eisen gesteld aan de kwaliteit van de bodem en aan eventuele hergebruik van grond (of bagger) die kan worden toegepast.

Stap 2 - Wat is de huidige bodemsituatie?

Voor het vaststellen van de huidige bodemkwaliteit kunt u allereerst een Quicksan vooronderzoek uitvoeren. Omdat informatie over de diffuse bodemkwaliteit voor bestemmingsplannen van belang is voor het beschrijven van de algemene bodemkwaliteit in een plangebied moet aanvullend op deze Quicksan Vooronderzoek de bodemkwaliteitskaart worden geraadpleegd.

Als de bestaande bodeminformatie ontoereikend is en er met onvoldoende zekerheid kan worden bepaald of sprake is van een verdachte locatie (met een mogelijk geval van ernstige verontreiniging) wordt sterk aanbevolen om een vooronderzoek (historisch onderzoek) conform de laatste versie van de NEN5725 uit te (laten) voeren, eventueel gevolgd door een bodemonderzoek conform de NEN 5740.

Voor een bestemmingsplan wat enkel wordt geactualiseerd en waar de bebouwing en inrichting gehandhaafd blijft, is het doorlopen van stap 2 meestal afdoende. Het aantreffen van een verontreiniging bij de deze bestemmingsplanprocedure leidt niet tot aanvullend bodemonderzoek of –sanering. Pas op het moment dat hier een ontwikkeling plaatsvindt, worden de vervolgstappen van belang

Stap 3 - Voldoet de kwaliteit aan de functie: beoordeling en toetsing?

Ga na of de bodemkwaliteit voldoet aan de normen die horen bij de toekomstige functies in het plangebied. Er wordt onderscheidt gemaakt tussen de diffuse bodemkwaliteit en lokale verontreinigingen (puntbronnen).

Diffuse bodemkwaliteit

De diffuse bodemkwaliteit is de bodemkwaliteit in de onverdachte gebieden van de gemeente. Deze diffuse kwaliteit is te herleiden uit de bodemkwaliteitskaart van de gemeente. Raadpleeg deze bodemkwaliteitskaart en zet deze af tegen de functies uit de bodemfunctieklassenkaart om de bodemeisen voor de geplande functies te bepalen.

De toetsing van de diffuse bodemkwaliteit bestaat uit twee onderdelen:

1. Bepaal of er voor gevoelige gebruiksfuncties die worden gerealiseerd sprake is van humane risico's (zie paragraaf 5.3).
2. Bepaal of de diffuse bodemkwaliteit voldoet aan de toekomstige bodemfuncties van het plangebied.

Als de diffuse bodemkwaliteit na beide onderdelen geschikt is voor het toekomstig gebruik/functie kan het bestemmingsplan zonder verdere maatregelen doorgang vinden.

Als de diffuse bodemkwaliteit onvoldoende geschikt is voor het toekomstig gebruik wordt

bepaald of sprake is van gebruiksbeperkingen en wordt de financiële haalbaarheid van het bestemmingsplan voor het thema Bodem getoetst in stap 4.

Lokale verontreinigingen

Beoordeel of voldoende bodemgegevens beschikbaar zijn over de lokale verontreinigingen binnen het plangebied om een uitspraak te kunnen doen over de aanwezigheid, aard en omvang van de verontreiniging. Bij onvoldoende gegevens dient een nader bodemonderzoek uitsluitel te geven.

Toets vervolgens de bestaande bodemgegevens over verontreinigingen aan de criteria in de Circulaire bodemsanering om te bepalen in hoeverre sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en/of onaanvaardbare risico's aanwezig zijn. Aan de hand van de Circulaire Bodemsanering wordt bepaald of het saneringscriterium wordt overschreden en in welke mate de verontreiniging spoedeisend is.

Op basis hiervan moet worden bepaald of er gesaneerd moet worden of dat kan worden volstaan met beheersmaatregelen.

Er kunnen twee situaties worden onderscheiden:

1. er is geen sprake van een geval van (ernstige) bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming. Daarnaast is de huidige diffuse bodemkwaliteit vergelijkbaar of schoner dan de regionale vastgestelde bodemkwaliteit (die is vastgesteld in de Bodemkwaliteitskaart). Dit betekent dat er geen belemmering is voor het toekomstig gebruik. Beschrijf de uitkomsten van de bodemtoets in een bodemparagraaf bij het bestemmingsplan;
2. er is wel sprake van een geval van (ernstige) bodemverontreiniging in de zin van de Wet bodembescherming of een diffuse bodemkwaliteit die slechter is dan de regionaal vastgestelde bodemkwaliteit. De aanwezigheid van een lokale verontreiniging, als gevolg van een puntbron, kan bij de realisatie van het bestemmingsplan aanleiding zijn voor het uitvoeren van sanering. Toets dan de financiële haalbaarheid van het bestemmingsplan.

Stap 4 - Is het plan financieel haalbaar?

De kosten van het verwerken van de bij het voorgenomen bestemmingsplan vrijkomende (diffuus) verontreinigde grond (denk aan aanleg/bouw van wegen en huizen) moet in de exploitatie van het bestemmingsplan worden opgenomen. Indien het voornamelijk gaat om diffuus verontreinigde grond is het vooral van belang om in de planfase rekening te houden met het streven naar een gesloten grondbalans. Daarvoor moeten vraag en aanbod van grond- en baggerstromen in kaart worden gebracht.

Als sprake is van een lokale verontreiniging moet de saneringskosten in de exploitatieopzet van het bestemmingsplan zijn verwerkt. Het gaat om het identificeren en kwantificeren van de (financiële) risico's. Daarnaast kan de bodemmedewerker een advies uitbrengen over uitgangspunten die meegenomen kunnen worden in het ontwerp om tot een efficiënte oplossing te komen voor de omgang met verontreinigde bodem.

Neem een beschrijving van de uitkomsten van de bodemtoets op in een bodemparagraaf bij het bestemmingsplan.

5.1.3 PROCEDURELE VEREISTEN

Bij de vaststelling van het bestemmingplan dient rekening gehouden te worden met de bodemkwaliteit ter plaatse. De resultaten van de bodemtoets (inclusief de resultaten van de uitgevoerde bodemonderzoeken) moeten in de plantoelichting (bodemparagraaf), of in een aparte bijlage bij het plan, worden opgenomen.

5.2 BODEM BIJ (VER)BOUWEN

5.2.1 INLEIDING

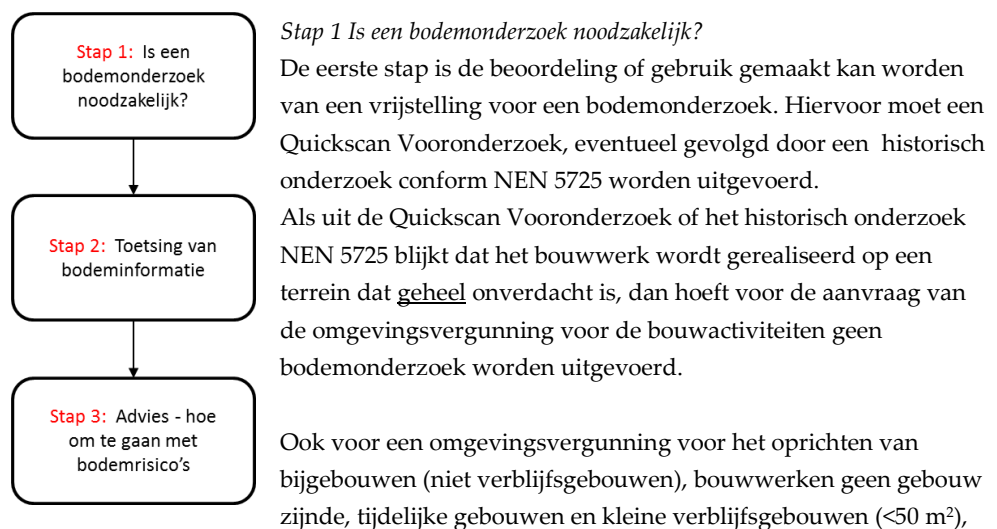

Vaak vloeien uit een ruimtelijk plan (bijv. bestemmingsplan) bouwwerkzaamheden voort. De gemeente moet bij een omgevingsvergunning toetsen of de bodemkwaliteit van een locatie geschikt is om op te bouwen. Het primaire doel van de bodemtoets bij de omgevingsvergunning is het tegengaan dat gebouwd wordt op verontreinigde grond waarbij nadelige gevolgen kunnen optreden voor de (gezondheid van de) gebruikers van het bouwwerk. Ook kan de aanwezigheid van bouwwerken toekomstige bodemsanering bemoeilijken.

De gemeente dient bij elke aanvraag voor een omgevingsvergunning⁵ te beoordelen of de bodemkwaliteit op de bouwlocatie risico's oplevert voor de gebruikers van het bouwwerk. Dit alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwwerk te verlenen.

5.2.2 STAPPENPLAN BODEMTOETS BOUWEN

Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten wordt voor de Bodemtoets door de gemeente het onderstaande stappenplan gebruikt:

⁵ Bij vergunningsvrij bouwen geldt geen bodemonderzoekplicht. Als echter bekend is dat op de locatie sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging en van een bouwwerk waarin mensen verblijven, dan kan vanuit de zorgplicht handhavend worden opgetreden.

hoeft geen bodemonderzoek uitgevoerd te worden. In alle andere gevallen moet een bodemonderzoek plaatsvinden.

Stap 2 toets resultaten bodemonderzoek

Als voor de aanvraag van de omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten het uitvoeren van een bodemonderzoek noodzakelijk is, worden de onderzoeksresultaten voor afgifte van de omgevingsvergunning getoetst op de (diffuse) bodemkwaliteit en op eventuele aanwezige lokale verontreinigingen.

De uitkomst van deze toets kun de volgende zijn:

1. De vergunning kan worden verleend. In het bodemonderzoek zijn voor de geanalyseerde stoffen in de grond geen concentraties gemeten die de klasse 'wonen' overschrijden. In het grondwater overschrijdt geen van de stoffen de tussenwaarde⁸ en is er geen aanleiding om een geval van ernstige grondwaterverontreiniging te verwachten.
2. De vergunning wordt onder voorwaarden verleend. Dit kan leiden tot de volgende scenario's. In het bodemonderzoek:
  - a. overschrijden stoffen in de grond de klasse 'wonen', maar de interventiewaarden worden niet overschreden. De stoffen die voorkomen boven de klasse 'wonen' moeten worden getoetst met de Risicotoolbox (www.risicotoolboxbodem.nl/) op humane risico's. Als uit deze toets komt dat de risico-index (RI) voor humane risico's hoger is dan 1 en dit risico geldt voor het bebouwde deel, dan moet een plan van aanpak worden opgesteld dat ter goedkeuring aan de gemeente wordt overgelegd (voor eisen aan het plan, zie hoofdstuk 6). In dit plan van aanpak moet door de initiatiefnemer aangegeven worden hoe met het risico wordt omgegaan. Dit kan zijn door het treffen van saneringsmaatregelen, of door het afspreken van gebruiksbeperkingen of beheermaatregelen. Voor het onbebouwde deel van het terrein kan bij een RI>1 geen plan van aanpak worden afgedwongen, maar kan de gemeente besluiten een advies in de omgevingsvergunning op te nemen (zie stap 3). Als de risico-index lager is dan 1, dan kan de omgevingsvergunning zonder beperkingen worden afgegeven.
  - b. overschrijden stoffen de interventiewaarden, maar is er geen sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging⁶. In dat geval worden die stoffen die de interventiewaarde overschrijden getoetst met het programma Sanscrit (www.risicotoolboxbodem.nl/sanscrit). Als uit de risicobeoordeling met Sanscrit blijkt dat er sprake is van een actueel risico, dan moet net als onder punt a) een plan van aanpak worden opgesteld dat ter goedkeuring aan de gemeente wordt overgelegd. In dit plan van aanpak moet door de initiatiefnemer aangegeven worden hoe met het risico wordt omgegaan. Dit kan zijn door het treffen van saneringsmaatregelen, of door het afspreken van gebruiksbeperkingen of beheersmaatregelen. Als er op basis van Sanscrit geen sprake is van een actueel risico, dan kan de omgevingsvergunning zonder beperkingen worden afgegeven.
3. Er is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging. De omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit wordt op grond van artikel 52a Ww aangehouden tot het bevoegd gezag Wbb (provincie Gelderland) de BUS-melding op de te nemen

⁶ Er is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging als de interventiewaarde wordt overschreden in meer dan 25 m³ grond of 100 m³ grondwater

saneringsmaatregelen⁷ heeft geaccepteerd, of een beschikking op het saneringsplan heeft afgegeven. Artikel 52 is niet van toepassing op nieuwe gevallen van bodemverontreiniging.

Als er in het geheel geen zicht is op sanering is de conclusie dat de bodem niet geschikt is. De omgevingsvergunning wordt dan geweigerd. Wanneer voldoende zicht bestaat op het binnen redelijke termijnen beschikbaar komen van een goedgekeurd saneringsplan, kan de omgevingsvergunning worden verleend onder voorwaarden dat vooruitlopend op de bouw een bodemsanering plaatsvindt (tot die tijd geldt dan ook de aanhoudingsplicht). Bestaat hierover onvoldoende zekerheid en zijn de risico's te groot, dan geldt het advies de omgevingsvergunning te weigeren.

Op pagina 45 wordt deze toetsing nog eens schematisch weergegeven:

Aanhoudingsplicht artikel 52 a Woningwet

In situaties met een redelijk vermoeden dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging kunnen burgemeester en wethouders de bouwaanvraag aanhouden op grond van artikel 52a van de Woningwet (Ww). Conform artikel 8 Ww dient dan wel sprake te zijn van bouwwerken waarin mensen verblijven. Artikel 52 is niet van toepassing op nieuwe gevallen van bodemverontreiniging.

Er is sprake van een vermoedelijk geval van ernstige bodemverontreiniging bij een overschrijding van de tussenwaarde⁸ in een verkennend bodemonderzoek. De tussenwaarde is in beginsel de grens waarboven nader onderzoek moet worden uitgevoerd, teneinde onder andere vast te stellen wat de omvang en daarmee de ernst van een verontreinigingsgeval is.

Het besluit tot aanhouding van de beslissing op de aanvraag van de omgevingsvergunning moet worden genomen binnen 2 weken na ontvangst daarvan. Als de beslissing niet binnen deze termijn is genomen en uit een onderzoeksrapport blijkt dat de bodem (mogelijk) ernstig verontreinigd is, dan wordt omgevingsvergunningsaanvraag van rechtswege aangehouden.

In de volgende situaties kan de aanhoudingsplicht worden opgeheven:

- het bevoegd gezag Wbb heeft ingestemd met de BUS-melding⁹;
- het bevoegd gezag Wbb heeft in een beschikking vastgesteld dat er sprake is van een geval van ernstige, maar niet spoedeisende, bodemverontreiniging;

⁷ Als het geval van ernstige bodemverontreiniging geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengt, geldt formeel aanhouding tot acceptatie BUS-melding of beschikking Ernst en Spoedeisendheid (ESP). Omdat in de praktijk een saneringsplan nodig is in het kader van het bouwplan, wordt gewacht tot de beschikking op het saneringsplan is genomen.

⁸ $(AW2000 + \text{interventiewaarde}) / 2$

⁹ Zodra een BUS-melding door het bevoegd gezag Wbb is geaccepteerd, moet het college van B&W de omgevingsvergunning verlenen. Zij kan aan die vergunning de voorwaarde verbinden dat met de uitvoering van de bouwplannen pas mag worden gestart na goedkeuring van het evaluatieverslag van de sanering. Dit is van belang omdat bij het verlopen van de geldigheid van de BUS-melding de omgevingsvergunning niet kan worden ingetrokken.

- het bevoegd gezag Wbb heeft in een beschikking vastgesteld dat er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging, waarvan sanering spoedeisend is. Verder heeft het bevoegd gezag Wbb beschikt op een (deel)saneringsplan.
- het bevoegd gezag Wbb heeft vastgesteld dat er geen sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging.

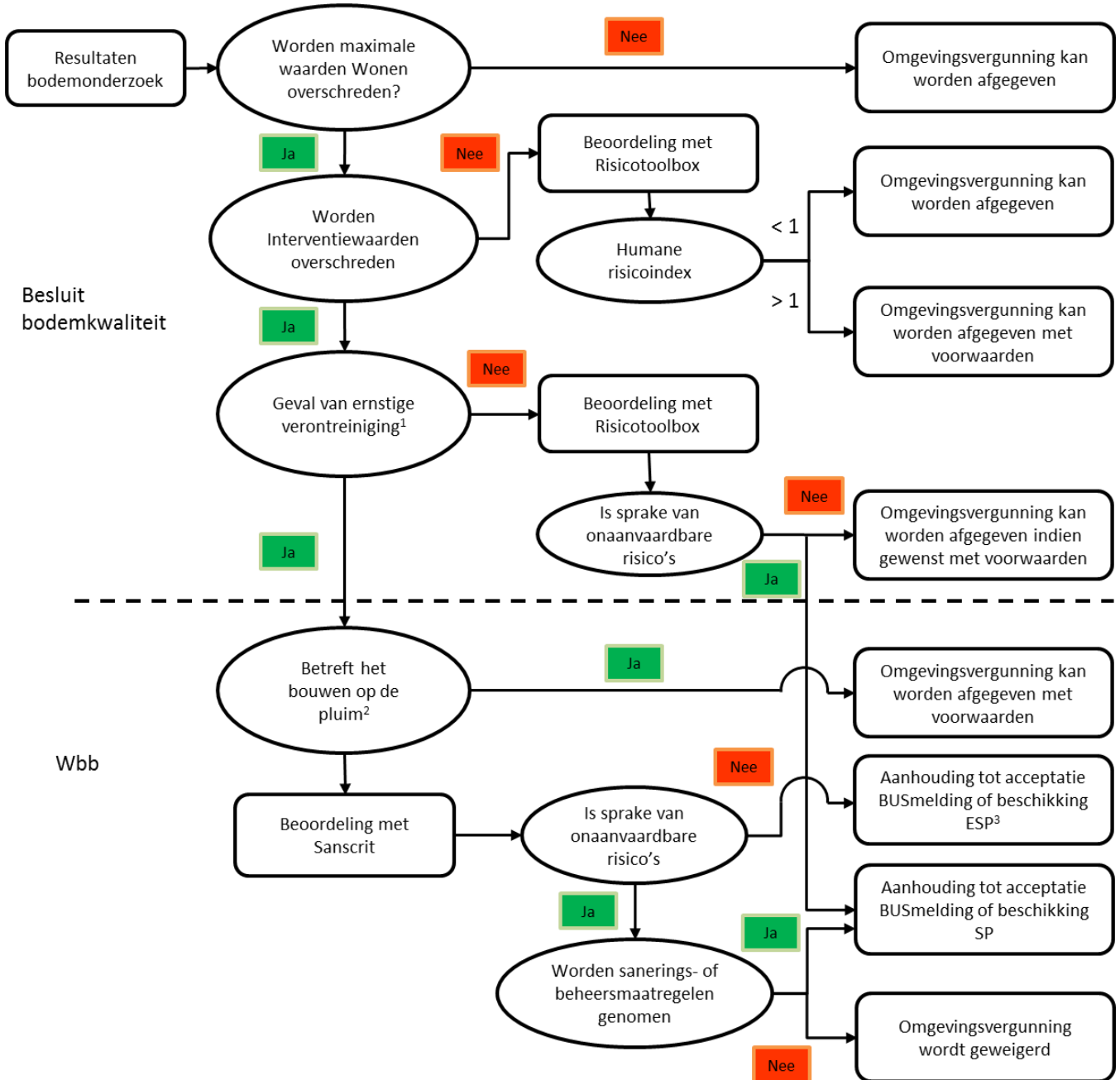
Stap 3 advies bodemmedewerker voor bouwvergunning

De conclusie van de bodemtoets formuleert de bodemmedewerker als bindend advies, zodat de bouwvergunningverlener vervolgens kan bepalen of de vergunning kan worden verleend of moet worden aangehouden. Als de bodemkwaliteit alleen voor de beoogde functie geschikt is onder voorwaarden, dan zal de bodemmedewerker dat in zijn advies aangeven wat de voorwaarden zijn waaronder de bouwvergunning kan worden verleend.

Als er sprake is van humane risico's op basis van de Risicotoolbox, zijn de risico's veelal niet voor het gebruik van het bebouwde gedeelte, de contactmogelijkheden worden door de bebouwing immers afgeschermd, maar voor het overige terreindeel. Voor het overige terreindeel kunnen geen maatregelen worden afgedwongen, maar vervuld de gemeente een adviserende rol. Zo kan men bij het optreden van humane risico's adviseren geen groente te telen in de tuin, of een leeflaag aan te brengen.

Afbeelding 5.1

Stroomschema toets bodemonderzoeken

Voetnoten

1. Er is sprake van een ernstig geval indien de interventiewaarde wordt overschreden in meer dan 25 m³ grond of 100 m³ grondwater.
2. Is van toepassing voor locaties waar de bron buiten het eigendomsperceel ligt.
3. Indien geen onaanvaardbare risico's aanwezig zijn geldt formeel de aan houding tot acceptatie BUS melding of beschikking Ernst en spoedeisendheid. In de praktijk wordt veelal gewacht tot de beschikking op het saneringsplan is genomen.

6 Saneren in de MARN-regio

6.1

INLEIDING

Als binnen een bodemverontreiniging het volume, grond waarin het gehalte boven de interventiewaarde ligt, meer dan 25 m³ bedraagt is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Dit is ook zo als het bodemvolume, waarin de interventiewaarde voor grondwater wordt overschreden, meer dan 100 m³ bedraagt. Bij (mogelijke) gevallen van bodemverontreiniging is de provincie Gelderland het bevoegde gezag op grond van de Wet bodembescherming (Wbb).

In de volgende gevallen mag/moet de gemeente optreden als bevoegd gezag voor het saneren van bodemverontreiniging:

1. Bij nieuwe gevallen van bodemverontreiniging (ontstaan na 1-1-1987).
2. Bij niet-ernstige gevallen van bodemverontreiniging.
3. Bij bodemverontreiniging in inrichtingen met een milieuvergunning waarbij de gemeente het bevoegd gezag is.

In de volgende paragraaf worden deze gevallen toegelicht. In paragraaf 6.3 is aangegeven wat de gemeente aan randvoorwaarden stelt bij sanering van de drie bovengenoemde verontreinigingsgevallen.

6.2

SANEREN ONDER GEMEENTELIJK BEHEER

6.2.1

NIEUWE GEVALLEN VAN BODEMVERONTREINIGING

Met de inwerkingtreding van de Wet bodembescherming in 1987 kent Nederland een algemeen beschermingsniveau en is het veroorzaken van bodemverontreiniging verboden. Er is sprake van een nieuwe bodemverontreiniging als de verontreiniging is ontstaan na 1 januari 1987 en de bodemkwaliteit zoals vastgelegd in de bodemkwaliteitskaart (lokale achtergrondwaarde), wordt overschreden. Als de locatie niet is opgenomen in de bodemkwaliteitskaart geldt de AW 2000-waarde.

Het zorgplichtbeginsel verplicht degene die handelingen verricht waardoor de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd, om de bodem te saneren en de directe gevolgen zo veel mogelijk ongedaan te maken. Het zorgplichtbeginsel is vastgelegd in artikel 13 Wbb en artikel 1.1a van de Wet milieubeheer (Wm).

Ongewoon voorval

Als de verontreiniging het gevolg is van een ongewoon voorval (kantelen vrachtauto, stuktrekken leiding e.d.) moeten de maatregelen zo spoedig mogelijk worden genomen. De veroorzaker van het ongewoon voorval, danwel degene die bij de handeling betrokken is, moet dit conform artikel 27 Wbb melden bij het bevoegd gezag Wbb. Het melden van ongewone voorvallen binnen inrichtingen vinden plaats aan het bevoegd gezag Wm, die het bevoegd gezag Wbb hiervan in kennis moet stellen als het ongewone voorval heeft geleid tot verontreiniging of aantasting van de bodem.

Als het een geval is waar direct handelen vereist is, dan is het zaak dat de verontreiniging direct wordt ontgraven. Voorafgaand bodemonderzoek kan dan achterwege worden gelaten. De ontgravingsgrenzen worden tijdens de sanering vastgesteld.

Indien sprake is van een situatie waar direct handelen niet nodig is, dient de veroorzaker bodemonderzoek uit te voeren geënt op verontreinigings situatie (maatwerk). Het bureau dat het onderzoek heeft uitgevoerd, moet dan in het kader van de Kwalibo-regeling erkend te zijn door SenterNovem/Bodemplus (thans Agentschap NL).

bevoegdheidsverdeling

Voor nieuwe gevallen van bodemverontreiniging geldt sinds 2001 dat zowel de gemeente, provincie, rijk als de waterkwaliteitsbeheerder bevoegde gezagen zijn en daarover met elkaar afspraken moeten maken. In het Gelders bodemberaad zijn in 2007 hierover de volgende richtinggevende werkafspraken gemaakt. Deze afspraken zijn opgenomen in de Beleidsnota Bodem 2008, deel 2.

Buiten inrichtingen

Voor handhaving van onder meer artikel 13 Wbb buiten inrichtingen zijn de overheden gelijkwaardig bevoegd. Daarbij geldt de volgende taakverdeling:

- Het bevoegd gezag waar de melding binnenkomt is aanspraakpunt. De gemeenten kunnen ter ondersteuning een beroep doen op de provincie.
- De kwaliteitsbeheerder is aanspreekpunt bij slib op oevers of dammen in watergangen.
- De provincie is het aanspreekpunt voor het dempen van watergangen.
- Het ministerie van I&M is aanspreekpunt om handhavend op te treden bij het storten van afval.

Binnen inrichtingen

De hoofdregel voor de handhaving binnen inrichtingen blijft dat het bestuursorgaan dat het bevoegd gezag is in het kader van de Wm tot taak heeft zorg te dragen voor de handhaving. Dit geldt ook voor nieuwe gevallen van bodemverontreiniging binnen inrichtingen.

Saneringsuitvoering

De sanering van nieuwe gevallen valt onder de Kwalibo regelgeving. Dat betekent dat de aannemer en de milieukundige begeleiding gecertificeerd dienen te zijn voor de BRL-7000 respectievelijk BRL-6000.

In het Gelders bodemberaad is afgesproken dat een nieuwe verontreiniging in principe in zijn geheel moet worden weggenomen tot het niveau van de vastgesteld gebiedseigen

bodemkwaliteit (zie § 4.5.4), danwel de streefwaarde als de locatie niet is opgenomen in de bodemkwaliteitskaart. Er zijn echter situaties waarbij het niet redelijk is om een volledige sanering te verlangen, bijvoorbeeld als de verontreiniging zich deels of geheel onder een gebouw bevindt. Als de veroorzaker niet bekend is mag worden teruggevallen op de saneringsparagraaf van de Wbb en mag functiegericht en kosteneffectief worden gesaneerd.

Als een saneerder niet volledig kan saneren moet een saneringsonderzoek worden opgesteld en aan het bevoegd gezag worden overgelegd. Wanneer restverontreiniging achterblijft, moet in het plan van aanpak worden aangegeven hoe en door wie de verontreiniging op termijn wordt verwijderd en beheerd.

6.2.2

GEVALLEN VAN NIET-ERNSTIGE BODEMVERONTREINIGING

Als de bodem op een locatie is verontreinigd, maar het betreft geen geval van ernstige bodemverontreiniging, hoeft niet te worden bepaald of er met spoed dient te worden gesaneerd. Verbeteren van de bodemkwaliteit kan niet worden voorgeschreven op grond van de Wet bodembescherming. Er is immers geen sprake van een potentieel risico dat een dergelijke verplichting rechtvaardigt.

In bepaalde situaties kan op basis van andere wet- en regelgeving sanering wel noodzakelijk zijn. Hierbij moet worden gedacht aan sanering van tanks, bouwen op verontreinigde grond of hergebruik van grond. Ook is het mogelijk de grond op eigen initiatief en vrijwillig te saneren. De gemeente is bij deze gevallen het bevoegd gezag. Als een geval van niet-ernstige bodemverontreiniging wordt gesaneerd, geldt dezelfde werkwijze als voor een geval van ernstige bodemverontreiniging.

Eisen aan bodemonderzoek

Het bodemonderzoek mag niet ouder zijn dan 5 jaar. In situaties dat binnen de onderzochte locatie tussentijds grondwerkzaamheden in de bodem hebben plaatsgevonden, er aanwijzingen zijn voor nieuwe verontreinigingen of er sprake is van mobiele verontreinigingen, hanteert de gemeente een kortere geldigheidsduur (maatwerk). De verontreiniging moet zodanig zijn afgeperkt dat uitgesloten kan worden dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Bodemonderzoek van ná 1 juli 2008 moeten voldoen aan de BRL-2000. De instantie die het onderzoek heeft uitgevoerd, moet in het kader van de Kwalibo-regeling erkend zijn door Agentschap NL (voorheen SenterNovem/Bodemplus).

Eisen aan melding voorafgaand aan sanering

Minimaal 6 weken voorafgaand aan de sanering meldt de initiatiefnemer de voorgenomen werkzaamheden bij de gemeente. De melding gebeurt via een plan van aanpak. De gemeente heeft 6 weken om de melding te toetsen en geeft schriftelijke reactie.

Eisen aan uitvoering

De sanering van niet-ernstige gevallen valt niet onder de Kwalibo regelgeving. Dat betekent dat de aannemer en de milieukundige begeleiding niet gecertificeerd hoeven te zijn voor de BRL-7000 respectievelijk BRL-6000. Dit wordt echter wel sterk aanbevolen.

Aangezien de gemeenten in de MARN-regio een voorbeeldfunctie hebben, zullen zij voor gemeentelijke saneringen altijd gebruik maken van conform BRL 6000 en BRL 7000 erkende bedrijven.

De gemeente hanteert bij het saneren van niet-ernstige gevallen de vastgestelde gebiedseigen bodemkwaliteit als terugsaneerwaarde (zie § 4.5.4.).

Eisen aan het evaluatieverslag

Binnen 6 weken na afronding van de sanering overhandigt de initiatiefnemer een evaluatieverslag aan de gemeente. De gemeente heeft 6 weken om het evaluatieverslag te beoordelen en geeft schriftelijke reactie.

6.2.3

BINNEN INRICHTING MET MILIEUVERGUNNING

Soms worden bij de aanvraag van een milieuvergunning gegevens inzicht gevraagd in (de nulsituatie van) de bodemkwaliteit. Deze verplichting is dan opgenomen in de vergunningvoorschriften. Een bedrijf wordt alleen verplicht een (nulsituatie)bodemonderzoek uit te voeren als het bedrijf potentieel bodembedreigende activiteiten heeft. Bij beëindiging van de milieuvergunning (bedrijfswijziging, verplaatsing etc.) is dan tevens een verklaring over de eindsituatie van de bodemkwaliteit nodig. Degene die voornemens is de activiteiten te beëindigen dient dit te melden aan het Wm-bevoegd gezag. Indien het om een gedeeltelijke beëindiging van de bedrijfsactiviteiten gaat, moet voor dit gedeelte een eindsituatie worden vastgelegd.

Het eindsituatie-onderzoek moet qua opzet gelijkwaardig zijn uitgevoerd aan het nulsituatie-onderzoek. In het geval dat er een verschil wordt geconstateerd tussen de bodemkwaliteit vastgesteld tijdens de nulsituatie en die bij de eindsituatie zal de gemeente, in het kader van de zorgplicht Wbb (art. 13 Wbb) en/of de Wet Milieubeheer (art.1.1a Wm), maatregelen eisen dat de bodem in de oorspronkelijke staat wordt teruggebracht. Als terugsaneerwaarde wordt daarbij het concentratieniveau gehanteerd dat vastgesteld is in het nulsituatie onderzoek.

De initiatiefnemer dient de sanering te melden bij de gemeente en de gemeente houdt toezicht op de uitvoering. Na afloop van de sanering dient de initiatiefnemer een evaluatieverslag te overleggen.

Eisen aan bodemonderzoek

Het bodemonderzoek mag niet ouder zijn dan het termijn dat in de Wm-vergunning is opgenomen. Is er geen termijn opgenomen dan geldt een geldigheidsduur van 5 jaar. In situaties dat binnen de onderzochte locatie tussentijds werkzaamheden met grondverzet in de bodem hebben plaatsgevonden, er aanwijzingen zijn voor nieuwe verontreinigingen of er sprake is van mobiele verontreinigingen, hanteert de gemeente een kortere geldigheidsduur (maatwerk).

Bodemonderzoeken van na 1 juli 2008 dienen te voldoen aan de BRL-2000. Het bureau dat het onderzoek heeft uitgevoerd, moet in het kader van de Kwalibo-regeling erkend te zijn door SenterNovem/Bodemplus (thans Agentschap NL).

Eisen aan melding voorafgaand aan sanering

Minimaal 6 weken voorafgaand aan de sanering, of eerder als hiervoor in de Wm-vergunning een korter termijn opgenomen is, meldt de initiatiefnemer de voorgenomen werkzaamheden bij de gemeente. De melding gebeurt via een plan van aanpak. Voor complexe gevallen kan het bevoegd gezag aanvullende eisen stellen. De gemeente heeft 6 weken om de melding te toetsen en geeft schriftelijke reactie.

Eisen aan uitvoering

De sanering van nieuwe gevallen valt onder de Kwalibo regelgeving. Dat betekent dat de aannemer en de milieukundige begeleiding gecertificeerd dienen te zijn voor de BRL-7000, respectievelijk BRL-6000.

Eisen aan evaluatieverslag

Binnen 6 weken na afronding van de sanering overhandigt de initiatiefnemer een evaluatieverslag aan de gemeente. De gemeente heeft 6 weken om het evaluatieverslag te beoordelen en geeft schriftelijke reactie.

BIJLAGE 1 Quickscan Vooronderzoek regio MARN

Quickscan Vooronderzoek

Contactgegevens aanvrager:

Naam : Telefoonnummer :
 Adres : E-mail adres :
 Woonplaats :

Locatiegegevens:

Adres :
 Plaats :
 Kadastrale aanduiding¹
 Kadastrale gemeente :
 Kadastraal nummer(s) :

Kader activiteit

- grondverzet ontgravingslocatie
 grondverzet toepassingslocatie
 bestemmingsplanwijziging
 omgevingsvergunning

In te vullen door de aanvrager

Hieronder vindt u enkele vragen over informatie die (mogelijk) bij u bekend is. Wij verzoeken u als u over informatie beschikt, deze als bijlagen toe te voegen aan dit formulier of neem contact op met uw gemeente om deze informatie te overleggen.

Is/zijn er voor zover bij u bekend:

1. Op het terrein één of meerdere bodemonderzoeken uitgevoerd?	☐ Ja	☐ Nee
2. Op het terrein een tank aanwezig (geweest)?	☐ Ja	☐ Nee
3. het terrein (deels) opgehoogd?	☐ Ja	☐ Nee
4. halfverhardingslagen of fundatielagen aanwezig (geweest)? ²	☐ Ja	☐ Nee
5. Op het terrein een bedrijf gevestigd (geweest)?	☐ Ja	☐ Nee
6. Of er vóór 1985 boomgaarden of tuinbouwkassen aanwezig zijn geweest op het terrein?	☐ Ja	☐ Nee
7. Heeft u andere informatie over bodemverontreiniging of activiteiten die daar mogelijk toe hebben kunnen leiden?	☐ Ja	☐ Nee

De aanvrager verklaart hiermee dat bovenstaande vragen naar waarheid zijn ingevuld:

Plaats, datum:

handtekening:

¹ Graag kadastrale kaart bijvoegen

² Hier wordt bedoeld een (half)verhardingslaag met puin, puingranulaat of grind. Een fundatielaag kan bestaan uit puin, (lava)slakken of andere bodemvreemde materialen zoals asbest.

Quickscan Vooronderzoek

In te vullen door de gemeente

1.	Is er aanvullende informatie bekend op de informatie die door de aanvrager is aangeleverd?	☐ Ja	☐ Nee
2.	Welke informatie?	☐ Bodemonderzoek bekend	☐ Tank aanwezig
		☐ Terrein opgehoogd	☐ Verhardings-/ fundatielaag aanwezig
		☐ Bedrijfsmatige activiteit	☐ Verdacht op bestrijdingsmiddelen
		☐ Anders nl:	
3.	Zijn er gedempte sloten aanwezig?	☐ Ja	☐ Nee/mogelijk
4.	Heeft er op het terrein een bodemsanering plaatsvonden?	☐ Ja	☐ Nee
5.	Gelden er na deze bodemsanering nog nazorgverplichtingen?	☐ Ja	☐ Nee
6.	Zijn er bodemverontreinigingen in de directe nabijheid van het terrein bekend?	☐ Ja	☐ Nee

Eindconclusie

- Is naar aanleiding van dit Quickscan Vooronderzoek sprake van een onverdachte locatie? Ja Nee

Motivering:

Datum:

Behandelend ambtenaar:

BIJLAGE 2

Begrippen en gebruikte afkortingen

Bagger(specie)

Mengsel van minerale bestanddelen, organische stof en water dat vrijkomt bij het baggeren van (delen van) de waterbodem. In verschillende juridische regelingen worden verschillende definities voor baggerspecie gehanteerd.

Beheergebied van de Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)

Het beheergebied van de MARN bestaat uit de gemeentelijke grondgebieden van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen.

Bodemkwaliteit

De bodemkwaliteit in een bepaald gebied is de verdeling van gehalten in een gebied. Deze verdeling kan worden gekwantificeerd door statistische parameters (gemiddelde, percentielwaarden).

Bodemkwaliteitskaart

Kaart waarop zones met gelijke gebiedseigen chemische bodemkwaliteit staan aangegeven.

Bodemkwaliteitsklasse

In het Besluit bodemkwaliteit worden bodemkwaliteitszones afhankelijk van de gemiddelde kwaliteit ingedeeld in één van de drie onderscheiden bodemkwaliteitsklassen:

- Klasse landbouw/natuur
- Klasse wonen
- Klasse industrie

Bij de toetsmethodiek voor Landbouw/natuur wordt uitgegaan van een staffel voor het aantal toegestane overschrijdingen van de functiewaarden. Voor de klasse Wonen is ook een aanvullende toetsing van toepassing:

Klasse Landbouw/natuur (achtergrondwaarde):

- Alle verontreinigingen voldoen aan de achtergrondwaarden, met uitzondering van een aantal overschrijdingen, zie tabel.
- De overschrijding mag maximaal twee maal de norm voor de klassegrens achtergrondwaarden bedragen.
- Elke overschrijding is lager dan de norm voor klassegrens Wonen (excl. nikkel).

Klasse wonen:

- Alle verontreinigingen voldoen aan de klassegrens Wonen, met uitzondering van een aantal overschrijdingen, zie tabel.
- De overschrijding mag maximaal de norm voor de klassegrens Wonen plus de norm voor de klassegrens achtergrondwaarden bedragen.
- Elke overschrijding is lager dan de norm voor de klassegrens Industrie.

Klasse industrie:

- Als de indeling niet leidt tot de indeling in klasse Wonen of achtergrondwaarden wordt de bodemkwaliteit ingedeeld in de klasse Industrie.

Bodemkwaliteitszone

Deel van een beheergebied waarvoor geldt dat er sprake is een zelfde gebiedseigen bodemkwaliteit, waarbij zowel de verwachtingswaarde als de mate van variabiliteit van belang zijn. De spreiding van gehalten binnen een bodemkwaliteitszone is relatief laag. Een bodemkwaliteitszone is in drie richtingen begrensd: X, Y en Z (dus ook diepte).

Bijzondere omstandigheden

Voor een binnen een bodemkwaliteitszone liggend gebied geldt dat er sprake is van bijzondere omstandigheden, als voor dat gebied een afwijkende verwachtingswaarde geldt ten opzichte van de verwachtingswaarde van de betreffende bodemkwaliteitszone. Te denken valt aan verdachte locaties, onderzochte locaties, locaties waar een sanering heeft plaatsgevonden e.d.. Ook beschermde gebieden zoals bijvoorbeeld voor de ecologie, archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie vallen onder de bijzondere omstandigheden.

Deelgebied

Deel van een beheergebied waarvoor geldt dat dit op eenduidige wijze kan worden gekarakteriseerd door de voor het beheergebied geldende onderscheidende kenmerken. In tegenstelling tot de bodemkwaliteitszone is voor het deelgebied nog geen toetsing uitgevoerd of het daadwerkelijk een bodemkwaliteitszone is.

Ernstig verontreinigde grond

Grond waarvan gehalten voor één of meer stoffen de interventiewaarden (I-waarde) overschrijden.

Grootschalige (bodem)toepassing

Grootschalige toepassingen hebben een minimaal volume van 5.000 m³ en een minimale toepassingshoogte van 2 meter. Voor (spoor) wegen geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. In het Besluit (artikel 63) zijn toepassingen benoemd die als grootschalige toepassingen gedefinieerd mogen worden:

- Toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen.
- Toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving.
- Toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart.
- Toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

Grond

Het geheel van bestanddelen van de aardbodem van natuurlijke oorsprong, dat wil zeggen een mengsel van gesteente en mineraalfragmenten vermengd met organische stof, niet ontstaan door menselijk handelen, dat door ontgraven is vrijgekomen uit de bodem. Onder dit begrip vallen onder andere: zand, veen, klei en löss. Ook verontreinigde grond die is gereinigd en ontwaterde of gerijpte baggerspecie worden als grond beschouwd.

Grond die is vermengd met bodemvreemd materiaal kan, afhankelijk van de per situatie toelaatbare hoeveelheid, eveneens als grond worden gedefinieerd. Uitgangspunt hierbij is dat de fysische kwaliteit van de bodem, uitgedrukt in bodemvreemd materiaal, niet mag verslechteren.

Interventiewaarde

Wanneer een gemeten gehalte hoger is dan de interventiewaarde wordt gesproken over een sterke verontreiniging of sterk verhoogd gehalte. De interventiewaarden zijn vastgelegd in de Circulaire bodemsanering 2009, in werking getreden op 1 april 2009 (Staatscourant 2009, 67).

Nota bodembeheer

Document behorende bij de bodemkwaliteitskaart waarin deze aspecten aan de orde komen:

- Eén of meerdere kaarten met de begrenzing van het bodembeheergebied en de bodemfuncties.
- Een (water)bodemkwaliteitskaart.
- Een toelichting op de maatschappelijke opgave en het grondverzet en de verwachte ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst.
- De Lokale Maximale Waarden, inclusief motivatie en de resultaten van de risicotoolbox.
- (indien van toepassing) De maximale gewichtspercentage bodemvreemd materiaal inclusief onderbouwing en motivatie.

Daarnaast kan in een nota bodembeheer aandacht worden besteedt aan duurzaam bodembeheer of de (diepere) ondergrond.

Ontgravingskaart

De ontgravingskaart geeft de kwaliteit aan van de eventueel te ontgraven grond op een niet voor bodemverontreiniging verdachte locatie. De ontgravingskwaliteit is gebaseerd op de gemiddelde gehalten van een zone en getoetst aan de toetsingswaarden uit het Besluit bodemkwaliteit. De bodemkwaliteitszones kunnen vallen in de ontgravingsklassen Landbouw/natuur (achtergrondwaarden -AW2000), Wonen, Industrie of niet-toepasbaar. Bij de toetsmethodiek voor Landbouw/natuur wordt uitgegaan van een staffel voor het aantal toegestane overschrijdingen van de functiewaarden.

Klasse Landbouw/natuur (achtergrondwaarde):

- Alle verontreinigingen voldoen aan de achtergrondwaarden, met uitzondering van een aantal overschrijdingen, zie tabel.
- De overschrijding mag maximaal twee maal de norm voor de klassegrens achtergrondwaarden bedragen.
- Elke overschrijding is lager dan de norm voor klassegrens Wonen (excl. nikkel).

Klasse Wonen

- De verontreinigingen niet voldoen aan de klasse Landbouw/natuur en de norm voor klassegrens Wonen wordt niet overschreden.

Klasse Industrie

- De norm voor klassegrens Wonen wordt overschreden.
- De norm voor klasse grens Industrie wordt niet overschreden.

Klasse Niet toepasbaar

- De norm voor klassegrens Industrie wordt overschreden.

Percentiel/percentielwaarde

Waarde waar beneden een bepaald percentage van de waarnemingen gelegen is. Bijvoorbeeld 90-percentiel: 90% van de waarnemingen ligt beneden deze waarde.

Saneringscriterium

Het saneringscriterium dient er toe om vast te stellen of de sanering van een geval van ernstige verontreiniging met spoed moet worden aangepakt. Wanneer sprake is van spoed, is het nemen van maatregelen verplicht. Wanneer sanering niet met spoed hoeft plaats te vinden kan voor de aanpak van de verontreiniging worden aangesloten bij maatschappelijk gewenste ontwikkelingen.

Deze saneringen vinden plaats op initiatief van de eigenaar of andere belanghebbende met het oog op gewenst gebruik van de bodem. Uiteindelijk moet het resultaat van de sanering zijn dat de locatie geschikt is voor het (toekomstig) gebruik.

Het saneringscriterium is een instrument voor het bevoegd gezag waarmee zij een (schuldig) eigenaar kan verplichten tot saneren binnen een gestelde termijn. Als de verplichting niet aan een derde kan worden opgelegd moet de overheid zelf maatregelen nemen. Tegelijk maakt het criterium het mogelijk om de aanpak toe te kunnen spitsen op risico's van het verontreinigde gebied. Bij vaststellen van het moment van volledige sanering wordt nadrukkelijk met economische en ruimtelijke overwegingen rekening te houden.

Deze aanpak past in een beleid waarbij beheer van verontreinigde bodems voorop staat. Sanering (de meest vergaande vorm van beheer) wordt hierbij alleen opgelegd als sprake is van een ontoelaatbaar risico. Als de risico's op een effectieve manier tijdelijk weg zijn te nemen, ontstaat meer ruimte voor uitstel van de volledige sanering.

Voor de bepaling van spoedeisendheid van saneren is de webapplicatie Sanscrit beschikbaar op <http://www.risicotoolboxbodem.nl/sanscrit>.

Toepassingskwaliteit toe te passen grond/baggerspecie op of in de bodem

Bij de toepassingskaart wordt gekeken naar de vastgestelde bodemkwaliteit en de (toekomstige) functie van de bodem. Hierbij wordt het locatiegebruik ingedeeld in twee klassen: 'Wonen' en 'Industrie'. De bodemkwaliteit wordt ingedeeld in drie klassen: 'Landbouw/natuur', 'Wonen' en 'Industrie'. Elke klasse kent een lijst met normwaarden, die de toepassingseisen vormen.

Op de in de onderstaande matrix gevolgde wijze wordt aan elke zone/gebied een klasse als toepassingseis toegekend:

Bodemfunctieklaas	Bodemkwaliteit	Toepassingseis
Niet ingedeeld	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Niet ingedeeld	Wonen	Landbouw/natuur
Niet ingedeeld	Industrie	Landbouw/natuur
Wonen	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Wonen	Wonen	Wonen
Wonen	Industrie	Wonen
Industrie	Landbouw/natuur	Landbouw/natuur
Industrie	Wonen	Wonen
Industrie	Industrie	Industrie

Toepassingskaart

Bij de toepassingskaart wordt gekeken naar de vastgestelde bodemkwaliteit en de (toekomstige) functie van de bodem. Op basis van deze dubbele toets, waarbij de strengste toets doorslaggevend is, wordt aan elke zone de toepassingseis vastgesteld waaraan de toe te passen grond of baggerspecie aan moet voldoen.